

**Instrucțiunea pentru utilizatori
privind înaintarea propunerilor de proiecte pentru finanțare
din Fondul național pentru dezvoltare regională**

1 GLOSAR DE TERMENI UTILIZAȚI

Denumire	Explicația termenului utilizat
Agenție de Dezvoltare Regională (ADR)	Instituție Publică necomercială, subordonată autorității de implementare a politicii de dezvoltare regională. Este creată pentru implementarea <i>Strategiei de Dezvoltare Regională</i> și a <i>Planului Operațional (Legea nr. 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova)</i> .
Autoritate Publică Locală de nivel 1 sau 2	Autoritate publică de competență generală sau specială, care este constituită și activează pe teritoriul satului/ comunei, orașului/ municipiului, raionului, unității teritoriale autonome. Are statut juridic special, urmărind promovarea intereselor populației/ colectivității/ unităților administrativ-teritoriale și soluționarea problemelor acestora. (<i>Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală</i>).
Notă conceptuală	Formularul completat de către aplicant, în care se descrie succint scopul și obiectivele, activitățile și investiție de resurse pe o perioadă determinată, menite să răspundă unei nevoi reale și să conducă la realizarea unui obiectiv precis.
Cerere de finanțare	Document prin care se solicită un sprijin financiar pentru acoperirea costurilor de implementare a unui proiect. În cerere se descrie detaliat proiectul, se argumentează necesitatea implementării lui, sunt indicate activitățile, rezultatele, efectul și impactul proiectului.
Cheltuieli neprevăzute	Totalitatea cheltuielilor imprevizibile, care n-au fost prevăzute în timpul elaborării devizului general.
Comisia de Evaluare	Organ consultativ, creat în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor în scopul evaluării proiectelor de dezvoltare regională.
Conflict de interese	Contradicție/ ciocnire între responsabilitățile funcției publice și interesele personale ale unui funcționar public, ca persoană privată, care ar putea influența îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor și responsabilităților oficiale.
Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR)	Structură funcțională de competență generală, fără personalitate juridică, constituită pentru aprobarea, promovarea și coordonarea obiectivelor de dezvoltare regională la nivel național (<i>Legea nr. 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova</i>).

Denumire	Explicația termenului utilizat
Consiliul Regional pentru Dezvoltare (CRD)	Structură funcțională reprezentativă, fără personalitate juridică, creată în fiecare regiune în scopul de a coordona implementarea programelor de dezvoltare la nivel regional (<i>Legea nr. 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova</i>).
Costuri eligibile	Cheltuieli incluse/ prevăzute în devizului general de cheltuieli al proiectului finanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională.
Costuri neeligibile	Cheltuieli care nu sunt incluse/ prevăzute în devizului general de cheltuieli al proiectului finanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională.
Deviz de cheltuieli	Evaluare anticipată a cheltuielilor necesare executării unei lucrări din cadrul unui obiect de construcții, precum și a altor cheltuieli aferente lucrării respective. Luate împreună, aceste cheltuieli reprezintă valoarea de investiție a lucrării. Devizul de cheltuieli clasifică toate cheltuielile conform structurii articolelor de deviz. Însurate, ele reprezintă cheltuielile directe pentru materiale, muncă și utilaje de construcții.
Faliment	Situație economică dificilă a unui debitor, aflat în imposibilitatea de a-și onora datoriile comerciale față de creditori; stare de insolvabilitate a debitorului constatată de către instanța de judecată pe baza declarației falitului sau la cererea unuia sau mai multor creditori.
Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR)	Linie de buget, principala sursă de finanțare a programelor și proiectelor orientate spre dezvoltarea regională. Se constituie din alocațiile anuale de la bugetul de stat destinate Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (<i>Legea nr. 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova</i>).
Instrucțiune a Utilizatorului	Document de informare tehnică a potențialilor beneficiari ai Fondului Național pentru Dezvoltare Regională, suport informativ complex pentru întocmirea Cererii de Finanțare conform cerințelor specifice ale FNDR. Include un set de reguli detaliate pentru întocmirea și depunerea Cererii de Finanțare.
Indiciu de produs	Consecință imediată și concretă a acțiunii realizate și a resurselor utilizate
Indiciu de rezultat	Rezultat pe termen lung la nivelul beneficiarilor, care include toate tipurile de beneficii ce vor decurge din rezultate.
Manual Operațional al FNDR	Document ce prevede organizarea, funcționarea și procedurile de utilizare a Fondului.
Manual Operațional ADR	Document principal în care se conțin informații despre organizarea, funcțiile și obligațiile de serviciu, gestionarea, administrarea și procedurile relevante acesteia.
Obiectiv general	Ceea ce urmează să fie realizat, ținta unui proiect sau program.
Obiective specifice	Ținte ce urmează să fie atinse în procesul realizării obiectivului general al proiectului și, implicit, a rezolvării problemei.

Denumire	Explicația termenului utilizat
Parteneriat	Sistem, care asociază parteneri sociali, economici etc; un grup/ o societate formală sau neformală, prin care două sau mai multe părți decid să acționeze împreună pentru atingerea unui scop comun.
Plan Operațional Regional pentru 2010-2012	Plan de implementare a Strategiei de Dezvoltare Regională, prevăzut pentru 3 ani, care conține programele, proiectele și activitățile prioritare (<i>Legea nr. 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova</i>).
Prioritate	Domeniu major de intervenție dintr-un program strategic, care cuprinde un grup de operațiuni legate între ele și având obiective specifice măsurabile
Proiect	Proiectul reprezintă o serie de activități și o investiție de resurse pe o perioadă determinată, menite să răspundă unei nevoi reale și să conducă la realizarea unui obiectiv precis.
Proiect tehnic / Documentația tehnică	Document necesar pentru a fi eliberată autorizația de construcție, pe baza căreia se încheie un contract de elaborare a lucrărilor.
Aplicant	Persoană juridică ce corespunde criteriilor de eligibilitate și care solicită, prin depunerea unei cereri, finanțare din FNDR
Strategia de Dezvoltare Regională (SDR) pe anii 2010-2016	Document în care se conțin priorități, proiecte și măsuri specifice pentru implementarea politicii de dezvoltare regională pe termen mediu (7 ani) în cadrul regiunii de dezvoltare (<i>Legea nr. 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova</i>).
Strategia Națională de Dezvoltare (SND) pe anii 2008-2011	Principalul document intern de planificare strategică, pe termen mediu, în care sunt determinate obiectivele de dezvoltare a Republicii Moldova până în anul 2011 și stabilite măsurile și acțiunile prioritare pentru realizarea acestor obiective. (<i>Legea nr. 295-XVI din 21.12.2007 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare pe anii 2008-2011</i>).
Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR)	Principalul document de planificare a dezvoltării regionale, în care sunt reflectate politica națională în domeniul dat și mecanismele naționale ale acestei dezvoltări (<i>Legea nr. 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova</i>).
Studiu de Prefezabilitate	Analiză premergătoare deciziei de investiții, având drept scop identificarea tuturor problemelor, formularea soluțiilor, precum și selectarea alternativă preferată pe baza factorilor calității.
Contractant	Organizație publică sau privată, consorțiu sau persoană cu care se semnează un contract pentru efectuarea unor lucrări în cadrul proiectului.

I. Cadrul general al Apelului de propuneri de proiecte

1.1 Cadrul general

Republica Moldova și-a formulat politicile de dezvoltare regională în spiritul normelor și practicilor Uniunii Europene. Aceste politici sunt orientate spre diminuarea dezechilibrelor teritoriale în ceea ce privește dezvoltarea social-economică. În politica de dezvoltare regională sunt antrenate autoritățile administrației publice centrale și locale, comunitățile locale și organizațiile neguvernamentale, care, prin acțiuni coordonate, asigură o dezvoltare social-economică teritorială echilibrată și sprijină nemijlocit zonele defavorizate.

În *Instrucțiunea pentru Utilizator* sunt prezentate, în conformitate cu prevederile *Manualului operațional al FNDR* și a legislației naționale în vigoare, condițiile de înaintare, selectare și implementare a proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR).

Scopurile *Apelului de propuneri de proiecte* sunt:

1. Selectarea proiectelor care urmează a fi finanțate din sursele FNDR.
2. Elaborarea Planurilor Operaționale Regionale.

Solicitanții și partenerii acestora, ale căror proiecte sunt selectate pentru finanțare, semnează cu Agenția de Dezvoltare Regională un acord de parteneriat privind implementarea proiectului. Acordul stabilește atribuțiile și responsabilitățile părților, durata desfășurării proiectului, costurile, sursele de finanțare și, după caz, co-finanțare a proiectului. Conform prevederilor legislației în vigoare cu privire la dezvoltarea regională, Agențiile de Dezvoltare Regională coordonează implementarea proiectelor selectate pentru a fi finanțate, asigură organizarea licitațiilor publice. Totodată, ele țin sub control procesul de implementare a proiectelor. La sfârșitul perioadei de implementare a proiectului bunurile procurate și obiectele construite sunt transmise în proprietate beneficiarilor.

Cadru legal

Documentele de referință care stabilesc condițiile și procedurile de implementare a politicii de dezvoltare regională sunt:

1. *Legea privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, nr. 438-XVI din 28.12.2006 (Monitorul Oficial nr.21-24/68 din 16.02.2007)*. Legea definește noțiunile generale ce țin de domeniul dezvoltării regionale, stabilește obiectivele, principiile și cadrul instituțional. Delimitează spațiul geografic al țării în șase regiuni de dezvoltare: Nord, Centru, Sud, UTA Găgăuzia, municipiul Chișinău și Transnistria.

2. *Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR)*, aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 158 din 04.03.2010*.

Responsabil pentru realizarea prevederilor SNDR este Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, reprezintă cadrul de lucru strategic, prin care este promovată politica de dezvoltare geografică, economică și socială, la nivel regional, în vederea realizării obiectivelor de dezvoltare regională de lungă durată. SNDR urmărește, pe termen mediu, dezvoltarea social-economică, echilibrată, a tuturor regiunilor țării, accelerarea dezvoltării orașelor mici, dar și dezvoltarea economiei rurale.

3. *Hotărârea Guvernului nr. 127 din 08.02.2008 Cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 438-XVI din 28.12.2006. privind dezvoltarea regională în Republica Moldova stabilește condițiile de executare a Legii*.

Cadrul instituțional

Implementarea politicilor de dezvoltare regională a început în anul 2009 odată cu constituirea cadrului instituțional din care fac parte: Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, Direcția Generală Dezvoltare Regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Consiliile Regionale pentru Dezvoltare, Agențiile de Dezvoltare Regională.

Fiecare Agenție de Dezvoltare Regională, în colaborare cu Consiliile Regionale, au elaborat și aprobat planuri operaționale privind dezvoltarea regională pentru anii 2010-2012. În baza acestor planuri, ADR implementează proiecte regionale finanțate din FNDR și din alte surse externe. Finanțarea pentru dezvoltarea regională se face prin intermediul Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), care prevede 1% din bugetul de stat, precum și alte surse de finanțare în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Strategiile de Dezvoltare Regională

Conform Strategiilor de Dezvoltare Regională sunt stabilite următoarele priorități:

1. Reabilitarea infrastructurii fizice
2. Susținerea dezvoltării sectorului privat, în special în regiunile rurale.
3. Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice.

Specificul Apelului de Propuneri de Proiecte

Lansarea *Apelului de Propuneri de Proiecte*, marchează un pas important în implementarea practică a politicilor de dezvoltare regională și prevede unele modificări și ajustări din lecțiile învățate în rezultatul implementării proiectelor în 2010-2011. Specificul acestui Apel este scos în evidență de următoarele aspecte:

În primul rînd, este prevăzută desfășurarea apelului în două etape:

1. Depunerea de către aplicanți a notelor conceptuale către ADR, evaluarea și aprobarea lor de către CRD.
2. Elaborarea și depunerea cererilor complete de finanțare numai în rezultatul selectării notelor conceptuale a proiectelor și aprobării lor de către CRD.

În al doilea rînd, Notele conceptuale vor fi depuse în termen de 45 zile calendaristice de la data lansării oficiale a Apelului de propuneri de proiecte, iar Cererea completă de finanțare - în termen de 60 zile calendaristice de la data publicării oficiale a Listelor Notelor conceptuale, aprobate de către Consiliile Regionale pentru Dezvoltare. Astfel, durata totală, integrală de depunere a propunerilor de proiecte este de 4 luni.

În al treilea rînd, Documentația tehnică, necesară în mod obligatoriu pentru unele proiecte, nu va depăși 24 de luni de la data eliberării/actualizării ei. În același timp, devizul de cheltuieli urmează a fi actualizat după fiecare interval de 12 luni de la data depunerii Cererii complete de finanțare. Apelul reprezintă un instrument principal în elaborarea Planurilor Operaționale Regionale pentru perioada 2013-2015, document în baza căruia se vor finanța proiectele regionale atât din FNDR, cât și din alte surse.

1.2 Obiective și priorități

Obiectivele generale ale *Apelului de propuneri de proiecte* sunt:

- 1) Stimularea inițiativelor de dezvoltare regională în domeniul dezvoltării infrastructurii fizice, a îmbunătățirii infrastructurii de susținere a dezvoltării sectorului privat, a protecției mediului și a atractivității turistice;
- 2) Identificarea proiectelor în contextul elaborării *Planurilor Operaționale Regionale pentru perioada 2013-2015*, care va contribui la sporirea competențelor de elaborare, implementare și monitorizare/evaluare a proiectelor regionale.

În cadrul acestui *Apel* vor beneficia de finanțare proiectele ce corespund priorităților și măsurilor incluse în *Strategiile regionale de dezvoltare*, după cum urmează:

Tabel nr. 1

Priorități și măsuri ale SRD

Strategia de dezvoltare regionala	
Prioritatea 1 Reabilitarea infrastructurii fizice	Măsura 1.1 Reabilitarea și construcția rețelelor de apă, de canalizare și a stațiilor de epurare.
	Măsura 1.2 Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri existente și a conexiunilor internaționale.
	Măsura 1.3 Dezvoltarea și diversificarea căilor de acces și a rețelelor de comunicații.
Prioritatea 2 Susținerea dezvoltării sectorului privat, în special, în regiunile rurale	Măsura 2.1 Educarea populației din mediul rural în vederea diversificării mijloacelor de trai și a dezvoltării afacerilor non-agricole.
	Măsura 2.2 Consolidarea capacităților instituțiilor de informare, de consultanță și de susținere.
	Măsura 2.3 Dezvoltarea structurilor de cooperare în marketing pentru producția agricolă și integrarea lor în clustere.
	Măsura 2.4 Dezvoltarea programelor de implementare a standardelor internaționale de calitate și de inofensivitate alimentară.
Prioritatea 3 Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice	Măsura 3.1 Promovarea practicilor favorabile mediului, agriculturii și a tehnologiilor non-poluante.
	Măsura 3.2 Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor solide, inclusiv colectarea separată, reciclarea și crearea poligoanelor moderne de stocare a deșeurilor nereciclabile.

Strategia de dezvoltare regionala

Măsura 3.3

Diminuarea impactului climei variabile, a degradării solurilor.

Măsura 3.4

Reabilitarea edificiilor/obiectivelor turistice și integrarea lor în circuitele turistice internaționale

1.3 Etapele prezentării și evaluării propunerilor de proiecte

Procesul de prezentare a propunerilor de proiecte va cuprinde următoarele etape:

- 1) **Lansarea Apelului de Proiecte.** Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor lansează oficial Apelul de Propuneri de Proiecte. ADR, informează aplicanții despre prevederile și cerințele *Apelului*, care conține: *anunțul privind lansarea apelului*, *Instrucțiunea pentru utilizator* și *formularele* ce urmează a fi completate. În cadrul *campaniei de informare*, ADR, oferă informații ample aplicanților referitor la tipurile de proiecte, criteriile de selectare și cheltuielile eligibile și neeligibile ale proiectului, despre resursele financiare disponibile pentru susținerea proiectelor de dezvoltare regională, precum și despre importanța de a elabora și propune proiecte în parteneriat cu alte APL. ADR va utiliza toate mijloace de informare potrivite și accesibile pentru aplicanți.
- 2) **Depunerea și selectarea notelor conceptuale:**
  - Aplicații depun la agențiile de dezvoltare regională note conceptuale conform formularului anexat la Instrucțiunea pentru utilizator, precum și declarațiile de parteneriat;
  - Comisia administrativă creată în cadrul ADR, verifică notele conceptuale și prezintă CRD pentru selectarea și aprobarea acestora în conformitate cu cerințele din punct de vedere administrativ și a respectării criteriilor de eligibilitate;
  - ADR informează aplicații despre rezultatul selectării notelor conceptuale efectuat de către CRD.
  - Toate proiectele incluse în Planurile Operaționale Regionale (Nord, Centru și Sud) 2010-2012 vor fi anulate, iar proiectele incluse în Documentul Unic de Program vor fi supuse unei îmbunătățiri și ulterior vor fi înaintate spre finanțare.
- 3) **Depunerea cererilor complete de finanțare.** Aplicații notelor conceptuale selectate sunt invitați de a depune cererea completă de finanțare la data limită stabilită, precum și documentele aferente.
- 4) **Evaluarea și aprobarea cererilor complete de finanțare.**

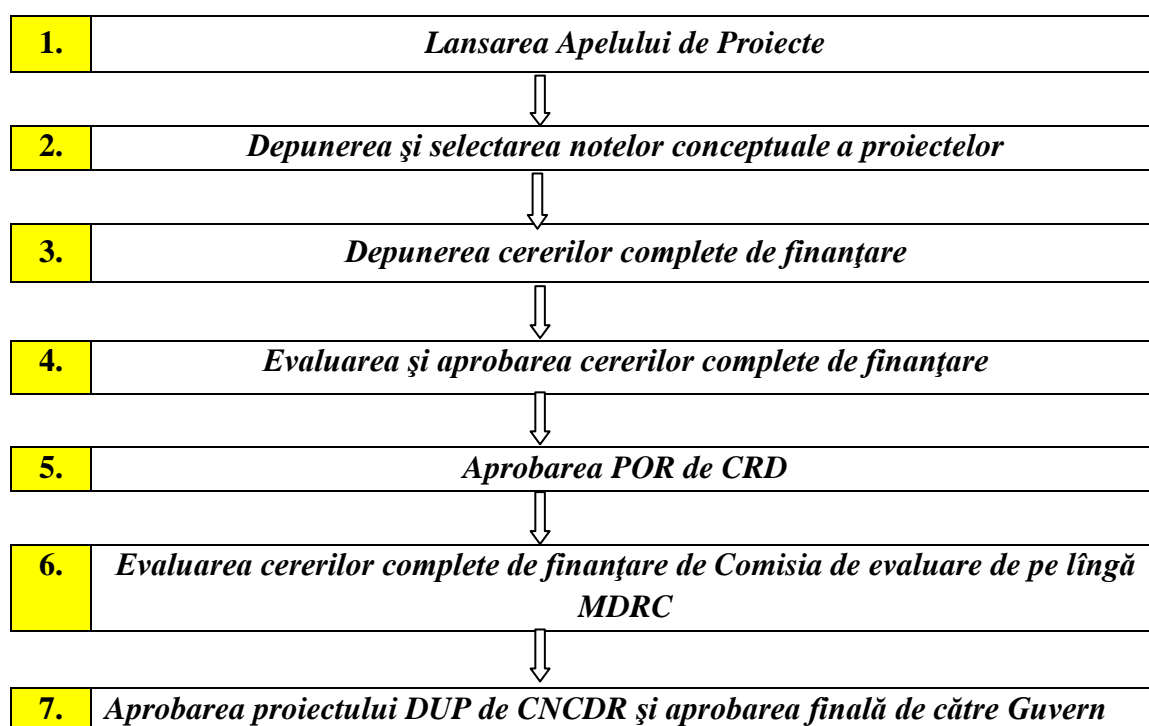
În cadrul ADR va fi creat Grupul de evaluare format din reprezentanți ai MDRC, ADR și CRD cu participarea experților în domeniile pentru evaluarea cererilor complete de finanțare din punct de vedere administrativ, a eligibilității, tehnic și financiar.

  - Recomandările și concluziile grupului de lucru privind evaluarea fiecărei cereri complete de finanțare sunt prezentate CRD pentru a fi incluse în POR;
  - Examinarea de către CRD a cererilor complete de finanțare a proiectelor înaintate și aprobarea POR .

- 5) **Aprobarea POR de CRD.** CRD aprobă POR și îl înainteză MDRC pentru elaborarea DUP. În DUP nu vor fi incluse proiectele care în urma evaluării Comisiei interministeriale au acumulat mai puțin de 30 puncte, din 60 posibile.
- 6) **Evaluarea cererilor complete de finanțare de Comisia de evaluare de pe lângă MDRC.** Paralel cu elaborarea DUP, Comisia de Evaluare de pe lângă MDRC va evalua propunerile de proiecte conform criteriilor de selectare din punct de vedere a conformității proiectului cu prevederile și prioritățile strategiilor sectoriale naționale și va propune CNCDR aprobarea proiectelor pentru finanțare.
- 7) **Aprobarea proiectului DUP de CNCDR și aprobarea finală de către Guvern.** După aprobarea de către CNCDR a DUP-ului, MDRC va propune Guvernului să aprobe DUP care conține programe și proiecte pentru 3 ani.

Figura nr. 1

Etapele prezentării și evaluării propunerilor de proiecte

1.4 Finanțarea oferită de FNDR

Fondul deține o poziție distinctă în bugetul de stat, avînd ca obiectiv promovarea unei politici de dezvoltare regională. El constituie 1% din veniturile bugetului de stat aprobate pe anul respectiv, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație.

Etapele finanțării proiectelor de dezvoltare regională din FNDR

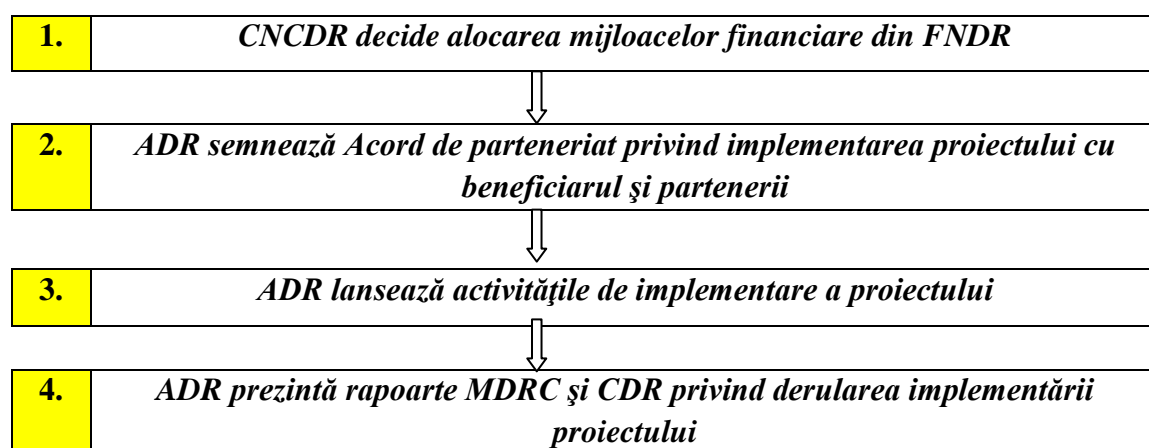
- 1) **CNCDR decide alocarea mijloacelor financiare din FNDR.** ADR inițiază implementarea propriu-zisă a proiectelor în baza deciziei CNCDR de alocare a mijloacelor financiare conform bugetului FNDR alocat în anul respectiv.
- 2) **ADR semnează Acord de parteneriat privind implementarea proiectului cu aplicantul și partenerii.** În cazul fiecărui proiect selectat pentru finanțare, Agenția de dezvoltare regională, Beneficiarul și partenerii vor semna un Acord de parteneriat care prevede stabilirea atribuțiilor și responsabilitățile fiecărei părți, durata desfășurării proiectului, costurile, sursele de finanțare și după caz, cofinanțarea proiectului.

- 3) **ADR lansează activitățile de implementare a proiectului.** Pentru fiecare proiect în parte, ADR va elabora, după caz, *Caiete de sarcini* și va anunța concursurile de licitație publică pentru angajarea companiilor specializate în realizarea lucrărilor de reparație, reconstrucție, construcție, dotare cu echipament tehnic și utilaje, în prestarea de servicii, ș.a. necesare pentru implementarea proiectelor. În conformitate cu prevederile legale din domeniu și cu procedurile stabilite, ADR vor monitoriza implementarea proiectelor și vor asigura utilizarea eficientă mijloacelor financiare;
- 4) **ADR prezintă rapoarte MDRC și CRD privind derularea implementării proiectului.** Rezultatele evaluării și monitorizării se vor include în rapoarte de monitorizare și evaluare referitoare la fiecare proiect în parte și se vor prezenta MDRC de către ADR.

Figura nr.2

Etapele finanțării proiectelor de dezvoltare regională din FNDR

Devizul general indicativ disponibil este alocat pentru fiecare prioritate în parte, iar valoarea finanțării acordată se înscrie între următoarele sume minime și maxime:

Tabelul nr. 2

Valorile minime și maxime ale proiectelor

Prioritate	Valoarea minimă: lei	Valoarea maximă: lei
Reabilitarea infrastructurii fizice	1 000 000	100 000 000
Susținerea dezvoltării sectorului privat, în special, în regiunile rurale	250 000	15 000 000
Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice	1 000 000	25 000 000

În cazul în care procentajul minim prevăzut pentru o anumită Prioritate nu poate fi utilizat din cauza calității proaste sau a numărului redus de proiecte, Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale își rezervă dreptul de a realoca fondurile pentru o altă Prioritate.

Finanțarea se poate acorda pentru întreg devizul general al proiectului. Totuși potențialii aplicanți sunt încurajați să cofinanțeze proiectul. În acest caz, cofinanțarea este

executată fie din sursele proprii ale aplicantului, ale partenerilor săi, fie din alte surse decât Fondul Național pentru Dezvoltare Regională.

II. Regulile de desfășurare ale Apelului de propuneri de proiecte

2.1 Criterii de eligibilitate

Există trei seturi de criterii de eligibilitate. Acestea se referă la:

- instituțiile care pot solicita o finanțare și la partenerii lor;
- proiectele pentru care se poate acorda o finanțare;
- tipurile de costuri ce pot fi luate în considerație când este stabilită finanțarea.

2.1.1 Eligibilitatea aplicanților: cine poate depune o cerere de finanțare?

- (1) Eligibili pentru finanțare sunt autoritățile publice locale, din Republica Moldova, de nivelul 1 și 2 (acestea trebuie să demonstreze abilități de gestionare a proiectelor de dezvoltare regională) și ADR-urile pentru proiectele ce nu provoacă un conflict de interes.
- (2) Potențialii aplicanți nu sunt în drept să participe la *Apelul de propuneri de proiecte* sau să obțină finanțarea, dacă:
  - (a) sunt falimentari sau în curs de lichidare;
  - (b) sunt subiectul unui litigiu aflat spre examinare în instanțe judecătorești;
  - (c) nu-și îndeplinesc, în conformitate cu prevederile legale, obligațiile referitoare la plata contribuțiilor, la asigurările sociale sau la plata taxelor.
  - (d) au fost condamnați printr-o hotărâre judecătorească de fraudă, de corupție sau de orice altă activitate ilegală;
  - (e) sunt subiectul unor conflicte de interese.

2.1.2 Parteneriate și eligibilitatea partenerilor

Aplicanții sunt încurajați să depună propunerile de proiecte în parteneriat cu mai multe APL și alte instituții publice, conform stipulărilor de mai jos:

Partenerii

Partenerii aplicanților participă la elaborarea și implementarea proiectului, iar costurile pe care le implică sunt eligibile în același mod în care sunt eligibile costurile aplicantului. În consecință, partenerii aplicanților trebuie să îndeplinească aceleași criterii de eligibilitate ca și aplicanții, cu excepția autorităților publice centrale, care pot fi în rol de parteneri.

Asociații

Diferite organizații (ONG, Camere de Comerț și Industrie, Asociații care reprezintă mediul de afaceri, furnizori de servicii publice, etc.) pot fi implicate în proiect în calitate de asociați. Astfel de asociați joacă un rol real în acțiune, dar pot să nu îndeplinească criteriile de eligibilitate stipulate în secțiunea 2.1.1. Asociații vor fi nominalizați în partea a IV-a - "Asociați ai aplicantului care participă în proiect" din *Cererea de Finanțare*.

Subcontractori

Subcontractorii nu sunt nici parteneri, nici asociați și se supun prevederilor legale în vigoare cu privire la achizițiile publice.

2.1.3 Eligibilitatea proiectelor

Proiectul reprezintă o serie de activități și o investiție de resurse pe o perioadă determinată, menite să răspundă unei nevoi reale și să conducă la realizarea unui obiectiv precis.

Proiectul propus prin cererea de finanțare poate fi considerat eligibil și poate fi finanțat din FNDR, dacă îndeplinește cumulativ următoarele criterii:

- Corespunde următoarelor priorități:
  - reabilitarea infrastructurii fizice.
  - dezvoltarea sectorului privat, în special în regiunile rurale.
  - îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice.

Descrierea tipurilor de proiecte care pot fi finanțate conform fiecărei priorități se conține în secțiunea 2.1.5.

- Valoarea totală a proiectului nu depășește limita maximă stabilită pe prioritate;
- Perioada de implementare a proiectului (perioada cuprinsă între data semnării acordului de parteneriat privind implementarea proiectului între ADR și aplicant/parteneri și data finalizării ultimei activități prevăzute în cadrul proiectului) nu depășește 36 de luni.

O descriere detaliată a duratei unui proiect conform fiecărei priorități este făcută în secțiunea 2.1.5.

- Acțiunile principale sunt derulate în aria de acoperire a Regiunii de Dezvoltare.

Următoarele tipuri de proiecte nu sunt eligibile:

- sponsorizări individuale pentru participare la ateliere, seminare, conferințe, congrese;
- burse de studiu și/sau cursuri de specializare individuale;
- orice acțiune de natură comercială generatoare de profit pentru aplicantul la finanțare și / sau pentru partenerul de proiect.

- Numărul de propuneri și finanțări pentru fiecare aplicant.

În cadrul *Apelului de propuneri de proiecte* numărul de *Cereri de finanțare* pentru un aplicant nu este limitat.

Criterii de selecție și evaluare strategică a proiectelor:

1) Contribuția proiectului la realizarea obiectivelor SDR.

- Proiectul va fi evaluat având în vedere relevanța acestuia pentru realizarea obiectivelor din cadrul acestei priorități;
- Proiectele în domeniul managementul deșeurilor înaintate de aplicanții din Regiunea de Dezvoltare Sud trebuie să corespundă obiectivelor și Strategiei regionale de gestionare integrată a deșeurilor solide aprobată la 27.12.2011; iar pentru regiunile Centru și Nord va fi luat în considerație Strategia Națională de Gestionare a deșeurilor, care prevede regionalizarea managementului deșeurilor.

2) Calitatea, maturitatea și sustenabilitatea proiectului.

Proiectul va fi evaluat având în vedere următoarele aspecte (subcriterii):

- Capacitatea aplicantului de a implementa proiectul;

- Gradul de pregătire a proiectului (documentația tehnică nu va depăși 24 de luni de la data eliberării/actualizării, iar devizul de cheltuieli urmează a fi actualizat în ultimele 12 luni de la data depunerii cererii de finanțare.);
- Coerența și corectitudinea devizului general al proiectului;
- Implementarea măsurilor de promovare a dezvoltării durabile (protecția mediului și eficiența energetică);
- Sustenabilitatea proiectului după finalizarea implementării;

Criteriile de evaluare strategică vizează contribuția proiectului la realizarea obiectivelor Strategiei sectoriale și a Strategiei de dezvoltare a regiunii.

2.1.4 Eligibilitatea costurilor

Pentru finanțare pot fi luate în considerație doar “costurile eligibile”. Aplicantul va ține cont de faptul că aceste costuri eligibile trebuie să fie reale. Astfel, vor fi selectate pentru finanțare acele propuneri care, în procesul de evaluare, nu vor necesita modificări și completări ale devizului general. Verificările pot duce la micșorarea devizului general¹. Proiectele de dezvoltare regională vor fi finanțate conform costurilor prezentate în Studiul de fezabilitate. În cazul în care costurile proiectului tehnic depășesc costurile inițiale prezentate în studiul de fezabilitate cu 3%, aplicantul se obligă să asigure cofinanțarea diferenței de costuri.

Prin urmare, este în interesul aplicantului să prezinte un deviz general real și justificat din punct de vedere al costurilor.

Consiliul Național este în drept de a lua decizii privind finanțarea documentației tehnice în primele 12 luni, în cazul în care:

- durata de implementare a proiectelor este de 36 luni;
- a acumulat un punctaj maxim în urma evaluării Comisiei de evaluare interministeriale;

Costuri directe eligibile

Pentru a fi considerate eligibile în contextul *Cererii de finanțare*, costurile trebuie:

- să fie necesare pentru derularea proiectului, să fie în concordanță cu principiile unei bune gestiuni financiare, în special din punct de vedere al raporturilor cost-beneficiu și cost-rezultate;
- să fie transpuse în realitate în perioada de implementare a proiectului cu referință la bunurile/serviciile/lucrările/efectuate/prestate;
- să figureze în documentele contabile sau fiscale, să fie identificabile și verificabile, și justificate de originalele documentelor respective;

În aceste condiții costurile directe eligibile includ:

- cheltuielile pentru sub-contractare a executării lucrărilor de construcții în conformitate cu documentația tehnică de proiect, costuri pentru supravegherea tehnică a lucrărilor și costuri pentru autorul de proiect;
- achiziționarea de bunuri, servicii de asistență tehnică pentru dezvoltarea capacităților prestatorilor de servicii publice, servicii de informare și conștientizarea a cetățenilor care contribuie direct la atingerea scopului propunerii de proiect;,,
- costuri pentru achiziționarea de echipament (nou sau uzat), cu condiția ca acestea să corespundă prețurilor pieței;

¹ Rugăm să notați că eventualele modificări la buget nu pot rezulta în mărirea contribuției financiare solicitate de la FNDR.

Contribuții în natură

Orice contribuție în natură din partea Beneficiarului, a altor parteneri sau din oricare altă sursă, (contribuția respectivă va fi reflectată în secțiunea 1.4 din *Cererea de finanțare*), nu reprezintă cheltuieli ocazionale de proiect sau costuri eligibile. Aceste contribuții în natură sunt acceptate, dar nu sunt considerate ca tip de cofinanțare din partea Beneficiarului sau a partenerilor săi.

Costuri neeligibile

- costuri pentru elaborarea studiului de fezabilitate;
- costuri pentru elaborarea, verificarea și actualizarea proiectului tehnic și expertiza ecologică;
- costuri pentru obținerea acordurilor, avizelor și autorizațiilor;
- datorii sau rezerve pentru pierderi sau datorii;
- dobânzi datorate;
- cumpărarea de terenuri sau clădiri, cu excepția cazului când acestea sunt necesare pentru implementarea directă a proiectului, situație în care proprietatea trebuie transferată, după încheierea proiectului, beneficiarilor finali;
- credite părților terțe;
- amenzi și penalități;
- orice costuri realizate anterior de a fi fost semnat contractul (inclusiv costurile legate de pregătirea proiectului);
- costuri pentru angajarea personalului responsabil de asigurarea implementării proiectului din partea beneficiarului;
- costuri pentru procurarea inventarului de uz gospodăresc, cheltuieli operaționale ale beneficiarilor.

2.1.5 Descrierea finanțării și a regulilor specifice pe priorități

Această secțiune oferă informații specifice fiecărei priorități. E necesar ca informația respectivă să se citească împreună cu normele și cerințele generale prezentate în secțiunile 2.1.1-2.1.4.

2.1.5.1 Reabilitarea infrastructurii fizice

Tipul proiectelor eligibile

În cadrul acestei priorități pot fi depuse următoarele tipuri de propuneri de proiecte: Dezvoltarea sistemelor regionale de alimentare cu apă, a epurării apei și canalizării;

- reabilitarea, extinderea/regionalizarea, modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare, dezvoltarea capacităților prestatorilor de servicii regionali;
- conectarea localităților și a drumurilor locale la rețeaua de drumuri naționale și internaționale;
- reabilitarea și modernizarea **drumurilor regionale** (clasificate în conformitate cu prevederile Legii nr. 85 din 07.07.2011 pentru modificarea și completarea Legii drumurilor nr. 509-XIII din 22 iunie 1995);
- construcția / reabilitarea / modernizarea șoselelor de centură cu statut de drum regional și/ sau raional.

Eligibilitatea costurilor

- costuri pentru reconstrucția / reabilitarea sau construcția de drumuri;
- costuri pentru lucrări de construcție, de reabilitare, extindere, modernizare a aducțiunilor, a rețelei de alimentare și distribuție a apei potabile, a stațiilor de pompare și de repompare a apei, a stațiilor de tratare a apei, a rezervoarelor de apă și a surselor de apă;
- costuri pentru lucrări de construcție, reabilitare, extindere, modernizare a rețelelor de canalizare uzate, a stațiilor de pompare, a stațiilor de epurare;
- costuri pentru lucrări aferente drumurilor publice, pentru care sunt prevăzute investiții în infrastructura de apă. Aceste lucrări trebuie desfășurate în urma lucrărilor de excavare a drumului;
- costuri pentru lucrările de șantier (lucrări de nivelări ale terenurilor naturale, lucrări de dezafectări locale de căi de comunicație sau de construcții, lucrări de branșare la utilități, lucrări de realizare a căilor de acces);
- costuri pentru autorul de proiect;
- costuri pentru supravegherea lucrărilor;

Costuri neeligibile

- costuri pentru obținerea acordurilor, avizelor și autorizațiilor;
- costuri pentru elaborarea studiului de fezabilitate
- costuri pentru elaborarea proiectului tehnic de valorificare a investiției și de expertiză ecologică.

Fiecare proiect trebuie să stipuleze, cel puțin:

Un indicator de produs din următoarea listă:

- lungimea drumurilor de importanță locală / regională nou construite / reparate;
- lungimea drumurilor locale, care fac legătură cu drumurile raionale sau naționale noi construite și / sau reparate;
- numărul de pasageri și volumul mărfurilor transportate;
- lungimea rețelelor de apeduct noi construite și/sau reînnoite;
- lungimea rețelelor de canalizare nou-construite și/sau reînnoite;
- emisii de echivalent CO₂ în atmosferă;
- suprafața zonelor verzi afectate.

Un indicator de rezultat din următoarea listă:

- conexiune îmbunătățită între toate orașele/localitățile din regiune;
- servicii îmbunătățite de transport și logistică;
- reducerea timpului mediu de parcurs prin modernizarea drumurilor;
- reducerea congestiilor de trafic/întârzierilor în urma modernizării drumurilor;
- creșterea securității rutiere/reducerea numărului de pericole de accidentare în urma modernizării infrastructurii rutiere;
- creșterea numărului de gospodării și întreprinderi conectate la rețeaua de aprovizionare cu apă potabilă;
- creșterea numărului de gospodării și întreprinderi conectate la rețeaua de canalizare;
- reducerea poluării apelor reziduale cauzată de investiție (m² de suprafață poluate, lungimi de râuri sau de ape mai puțin poluate).

Aplicanții pot utiliza și alți indicatori pentru a cuantifica și descrie produsele și rezultatele implementării proiectului lor.

2.1.5.2 Susținerea dezvoltării sectorului privat, în special, în regiunile rurale

Tipul proiectelor eligibile

- în cadrul acestei priorități pot fi depuse următoarele tipuri de propuneri de proiecte:
Dezvoltarea infrastructurii de afaceri: incubatoare de afaceri, centre regionale de expoziție și conectarea lor la infrastructura de utilități publice, căi de acces ;
- amenajarea unor parcuri industriale, tehnologice, a piețelor regionale en-gros și conectarea lor la infrastructura de utilități publice, căi de acces;

Eligibilitatea costurilor

- costuri pentru lucrările de construcție / reabilitare / extindere a clădirilor cu destinație de producere și servicii;
- costuri de construire / extindere a sistemelor de utilități publice (apă și canalizare, instalații de tratare a deșeurilor mici de apă, gaze, electricitate);
- reabilitarea / extinderea sistemului de drumuri din interiorul localităților, precum și a drumurilor de acces;
- costuri pentru supravegherea lucrărilor;
- activități de promovare;
- costuri pentru autorul de proiect.

Costuri neeligibile

- costuri pentru obținerea acordurilor, avizelor și autorizațiilor;
- costuri pentru elaborarea studiului de fezabilitate;
- costuri pentru elaborarea proiectului tehnic de valorificare a investiției și de expertiză ecologică.

Indici la nivel de proiect.

Fiecare proiect trebuie să stipuleze cel puțin:

Un indicator de produs din următoarea listă:

- structuri de sprijinire a afacerilor inițiate;
- lungimea drumului de acces construit către zonele economice;
- lungimea rețelelor de apeduct, canalizare, telecomunicații către / de la zonele economice;
- numărul de metri pătrați de suprafață reabilitată;
- locuri de muncă nou-create;
- număr de firme incubate.
- număr de persoane instruite;

Un indicator de rezultat din următoarea listă:

- mediu favorabil pentru investiții;
- număr de servicii nou-create pentru întreprinderi;

- infrastructură de bază creată pentru servicii de afaceri;
- număr de firme care vor beneficia de condițiile create în zona economică / parcul industrial;
- număr de persoane care pot fi angajate în potențialele firme amplasate pe teritoriul zonei economice / parcului industrial;
- resurse umane calificate pentru desfășurarea unor activități economice diverse în localitate / regiune;
- rata de ocupare de către beneficiari a locurilor de munca create;

Aplicanții pot utiliza și alți indicatori pentru a cuantifica și a descrie produsele și rezultatele implementării proiectului lor.

2.1.5.3 Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice

Tipul proiectelor eligibile

În cadrul acestei priorități pot fi depuse următoarele tipuri de propuneri de proiecte:

- Crearea, la nivel inter-comunitar / regional, a unor sisteme integrate de management al deșeurilor solide;
- Extinderea, la nivel regional, a sistemelor locale existente de management al deșeurilor;
- Construcția și amenajarea poligoanelor regionale de stocare a deșeurilor conform prevederilor;
- Dezvoltarea sistemelor de colectare separată, stațiilor de sortare, compostare și reciclarea;
- Îmbunătățirea sistemului de colectare a deșeurilor și dezvoltarea stațiilor de transfer.
- Reabilitarea / modernizarea infrastructurii rutiere (a drumurilor de acces și a infrastructurii aferente drumurilor către obiectivele turistice de importanță regională, națională și internațională);
- Amenajarea locurilor turistice naturale și antropice de utilitate publică, modernizarea/ crearea infrastructurilor conexe de utilitate publică (parcări auto, grupuri sanitare, puncte de informare, trotuare, instalații de colectare a deșeurilor, zone verzi, iluminare, reclame și indicatoare);
- Restaurarea, consolidarea, protejarea și conservarea monumentelor istorice în conformitate cu prevederile Legii privind ocrotirea monumentelor nr. 1530-XII din 22.06.1993;

Eligibilitatea costurilor

- Costuri pentru lucrări de construcție, de extindere, reabilitare sau de modernizare a sistemelor de management integrat al deșeurilor menajere;
- Costuri pentru lucrări de construcție a depozitelor noi sau de extindere, de reabilitare ori de modernizare a depozitelor existente;
- Costuri pentru lucrări de lichidare a depozitelor vechi de deșeuri;
- Costuri de achiziție și/sau de instalare a echipamentelor, de creare a facilităților în vederea asigurării unui sistem de management integrat al deșeurilor (sortare, transport, reciclare, colectare, compostare, stații de transfer, tratare și eliminare deșeuri);
- Costuri de achiziție și/sau instalare a echipamentelor și de creare a facilităților în vederea dotării și funcționării poligoanelor de stocare a deșeurilor;

- Costuri pentru lucrări de reconstrucție/reabilitare a obiectivelor turistice;
- Costuri aferente utilităților necesare pentru funcționarea obiectivului de patrimoniu, precum: alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu gaze naturale, cu energie termică, energie electrică, telecomunicații. Aceste lucrări vor fi efectuate pe spațiul delimitat din punct de vedere juridic al obiectivului de investiție, precum și în conformitate cu cheltuielile aferente racordării la rețelele de utilități
- Costuri pentru autorul de proiect;
- Costuri pentru înzestrarea centrelor turistice cu echipamentul necesar;
- Costuri pentru supravegherea lucrărilor.

Costuri neeligibile

- costuri pentru obținerea acordurilor, avizelor și autorizațiilor;
- costuri pentru elaborarea studiului de fezabilitate;
- costuri pentru elaborarea proiectului tehnic de valorificare a investiției și de expertiză ecologică.

Indici la nivel de proiect

Fiecare proiect trebuie să stipuleze, cel puțin:

Un produs din lista următoare:

- serviciu nou-creat sau extins de colectare a deșeurilor menajere;
- numărul localităților cu sistem stabilit de colectare a deșeurilor;
- locuri de muncă nou-create (permanente / temporare);
- număr de furnizori de noi servicii turistice;
- număr de furnizori de servicii instruiți;
- număr de obiective turistice amenajate în scop turistic;
- suprafață amenajată a patrimoniului natural;
- structuri de agrement nou-create / modernizate / extinse;
- număr de spații de agrement și de popas amenajate;
- suprafață de parcuri amenajate;
- numărul evenimentelor organizate pentru promovarea turismului (festivaluri/ târguri/ expoziții)
- lungimea drumului de acces (construit / restabilit) către obiectivul turistic;
- lungimea rețelelor de utilități (construite/ restabilite) către /de la zona turistică.

Un indiciu de rezultat din lista următoare:

- gestionarea eficientă a deșeurilor menajere;
- facilități pentru colectarea deșeurilor din localitățile regiunii;
- numărul de persoane și a întreprinderilor care beneficiază de serviciile colectare a deșeurilor;
- volumul deșeurilor colectate și depozitate;
- numărul gunoiștilor neautorizate lichidate;
- numărul de turiști atrași;
- durata medie de ședere a turiștilor (nr. de zile);
- număr de întreprinderi indirect implicate;
- creșterea venitului generat de turism;
- număr. de accesări site centre de informare și promovare turistica;

- investiții atrase.

Aplicanții pot utiliza și alți indicatori pentru a cuantifica și descrie produsele și rezultatele implementării proiectului lor.

2.2 Modalități de depuneri și proceduri de urmat

Etapa I. Depunerea Notei Conceptuale a proiectului

2.2.1 Conținutul Notei Conceptuale a proiectului

Aplicanții vor depune la prima etapa numai notele conceptuale ale proiectelor. Notele conceptuale trebuie depuse conform formularului inclus în cererea de finanțare (Anexa A, Partea I) în formă tipărită și în format electronic (CD). Notele conceptuale ale proiectelor scrise de mână vor fi respinse de Grupul de verificare.

Nota conceptuală trebuie să fie însoțită de declarația de parteneriat semnate, ștampilate și datate de fiecare partener în original.

Notele conceptuale vor fi depuse la sediile ADR nu mai târziu de 45 zile de la lansarea oficială a apelului de propuneri de proiecte.

Etapa II. Depunerea cererii complete de finanțare a propunerii de proiect

2.2.2 Cererea de finanțare completă

Aplicanții invitați să trimită cererea completă de finanțare ca urmare a preselectiei Notelor conceptuale vor completa partea B a formularului cererii complete de finanțare în conformitate cu instrucțiunile incluse în Anexa A. La cererea de finanțare vor fi anexate documentele relevante solicitate. Cererea de finanțare va fi depusă în termen de 60 zile calendaristice de la data anunțării listelor notelor conceptuale preselectate de către comisia administrativă și aprobate de CRD. Documentația tehnică nu va depăși 24 de luni de la data eliberării/actualizării, iar devizul de cheltuieli urmează a fi actualizat în ultimele 12 luni de la data depunerii cererii de finanțare.

Cererea de finanțare este scrisă în limba română și este însoțită de o notă explicativă la buget pentru fiecare articol de cheltuieli. Aplicanții trebuie să respecte formatul *Cererii de finanțare* și să completeze cu grijă toate paragrafele și paginile în ordinea indicată, cât mai clar posibil, pentru a facilita evaluarea.

Informațiile trebuie să fie precise, clare, detaliate, în special acelea care se referă la modul de realizare a scopurilor proiectului, la beneficii, la relevanța priorităților și măsurilor Strategiilor regionale de dezvoltare.

Aplicantul trebuie să indice în *Cererea de finanțare* în ce măsură proiectul respectiv se bazează sau completează alte proiecte și inițiative, implementate în același domeniu de aplicant sau de alți parteneri și cum ar trebui prevenită suprapunerea lui cu activitățile similare. Aplicantul trebuie de asemenea să indice în *Cererea de finanțare* dacă proiectul respectiv va avea un efect de trambulină sau de multiplicare, de exemplu, prin diseminarea sau impactul rezultatelor asupra altor regiuni).

Costurile din *Devizul General al Proiectului* trebuie indicate în lei moldovenești, cu două zecimale. Ele trebuie să ofere informații clare despre modalitatea de cheltuire a banilor, conform activităților descrise în proiect. *Matricea Cadrul Logic* (Anexa C) trebuie să respecte formatul, să includă toate informațiile solicitate și, preferabil, să nu depășească 2-3 pagini.

Necompletarea unuia sau a mai multor paragrafe, orice eroare sau discrepanță majoră între datele incluse în *Nota conceptuală a proiectului*, în *Cererea completă de finanțare*, în *Devizul General* și în *Matricea Cadrul Logic* sau în *Lista de verificare* (Secțiunea a V-a din *Cererea de finanțare*, Anexa A) vor duce la neselectarea cererii de finanțare pentru finanțare în 2013-2015.

Cererile de finanțare scrise manual nu vor fi acceptate.

Aplicanții vor indica obligatoriu că *Cererile de finanțare* și anexele (*Deviz General*, *Matricea Cadrul Logic*, alte anexe relevante) sunt propuse pentru evaluare. Din acest considerent este foarte important ca aceste documente să conțină toată informația relevantă cu privire la proiect.

Cererea de finanțare trebuie cusută/legată împreună cu toate anexele astfel încât să nu poată fi extrasă din acest dosar nici o filă.

Foia de titlu a *Cererii de finanțare* trebuie să fie completată corect și clar. *Numele Aplicantului* și *Prioritatea* vor fi scrise obligatoriu de către aplicant. Aplicantului îi revine responsabilitatea de a lega și de a numerota paginile *Cererii de finanțare* și ale documentelor aferente. ADR nu poartă responsabilitatea în cazul pierderii unei file, dacă nu este îndeplinită de către aplicant condiția de mai sus.

2.2.3 Documentele-suport ce vor fi depuse odată cu cererea completă de finanțare

Împreună cu *Cererea completă de finanțare* (completată conform formularului din Anexa A, **Partea II**) vor fi depuse următoarele documente necesare pentru evaluarea proiectului :

- 1) Matricea Cadrul Logic (Anexa B);**
- 2) Devizul General al Proiectului (Anexa C);**
- 3) Declarația aplicantului, (Secțiunea IV din Formularul Cererii de Finanțare);**
- 4) Declarațiile de parteneriat. Fiecare partener al proiectului va semna, în caz de necesitate, Declarația de parteneriat și Aplicantul Cererii de Finanțare;**
- 5) Studiul de fezabilitate pentru proiectele de investiții care includ lucrări ale căror valoare este mai mare de 5 milioane lei.(Anexa D)**
- 6) Proiectul tehnic și materialele grafice:** schițe, desene tehnice, planul situațional, planul general, planurile arhitecturale;
- 7) Devizul general** (Formularul 9 conform CP L 01.01.2001) confirmat de proiectant;
- 8) Raportul de verificare a proiectului** emis de către Serviciul de Stat pentru Verificare și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor a MDRC nu mai vechi de 12 luni de la data prezentării pentru finanțare;

Dacă documentele, menționate nu vor fi depuse pînă la termenul limită, proiectul va fi respins. De reținut că Cererile complete de finanțare nu vor fi verificate administrativ în următoarele cazuri:

- dacă numele aplicantului sau prioritatea nu sunt menționate pe plic și/sau în *Cererea de Finanțare*;
- dacă proiectul nu este scris în limba de stat;

- dacă finanțarea solicitată pentru respectiva prioritate nu se conformează valorilor maxime și minime;

Aplicanții sunt obligați să lege *Cererea completă de finanțare* și toate documentele-suport într-un dosar unic în ordinea descrisă mai sus. Fiecare document din dosar va avea folia sa. În dosar vor fi originalele documentelor-suport, fotocopiile sau versiunile scanate (ștampilele, semnăturile vor fi lizibile). Reprezentantul legal al aplicantului trebuie să certifice toate copiile cu inscripția "Conform cu originalul".

ADR poate cere aplicanților să facă, în timpul procesului de verificare, unele precizări. Solicitățile de clarificare trebuie făcute în maximum 10 zile calendaristice. Precizările vor fi solicitate numai dacă informațiile oferite nu sunt clare, împiedicând astfel ADR să facă o verificare obiectivă. Cu toate acestea, aplicantul nu poate îmbunătăți sau modifica, în timpul verificării, conținutul proiectului propus. Precizările pot fi solicitate în cazul în care sunt atestate:

- neclarificări, neînțelegeri sau interpretări în *Cererea de finanțare*;
- incoerență între *Cererea de finanțare* și documentele-suport.

2.2.3 Unde și cum se trimit cererile de finanțare

Cererile de finanțare, împreună cu documentele-suport, într-un colet sigilat, vor fi trimise prin poștă recomandată sau prin poștă expresă pe adresa ADR.

Agenția de Dezvoltare Regională Centru

Republica Moldova, MD-6801

Or.Ialoveni, str.Alexandru cel Bun, 33

Tel./Fax 268 2 26 92

e-mail: office@adrcentru.md

www.adrcentru.md

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

Republica Moldova, MD-3100

Mun.Bălți, Piața Vasile Alecsandri, 8A

Tel./Fax 231 6 19 80

E-mail: office@adrnord.md

www.adrnord.md

Agenția de Dezvoltare Regională Sud

Republica Moldova, MD-4101

Or.Cimișlia, bld. Ștefan cel Mare,12

Tel./Fax: 241 2 62 86

E-mail: office@adrsud.md

www.adrsud.md

Dacă dosarul este depus personal, va fi solicitat un certificat de primire, datat și semnat.

Cererile de finanțare trimise prin alte mijloace (de exemplu, prin fax sau prin e-mail) sau livrate pe alte adrese nu vor fi evaluate.

Cererile de finanțare, împreună cu documentele-suport, vor fi depuse în 5 exemplare: **un original și 4 copii.**

Cererea completă de finanțare, Devizul general și Matricea Cadrul Logic trebuie prezentate și în versiune electronică (CD). Versiunea electronică trebuie să corespundă prin conținut întru totul versiunii scrise pe hârtie. Fiecare fișier electronic (*Cererea de finanțare* - format Word, *Devizul General* - format Excel și *Matricea Cadrul Logic* – format Word, toate documentele specificate vor avea Fonta Times New Roman, Dimensiune 12) va fi într-o mapă unică (de ex., *Cererea de finanțare* nu va fi transmisă în câteva fișiere separate).

Înainte de a expedia proiectul e necesar a verifica dacă au fost incluse toate documentele solicitate (conform *Listei de verificare*, secțiunea V din Formularul *Cererii de finanțare*, Anexa A). Aplicații vor avea responsabilitatea ca dosarul să fie complet, sigilat și datat.

Lista de verificare (secțiunea a V-a din *Cererea de finanțare*, Anexa A) și *Declarația aplicantului* (secțiunea a VI-a din *Cererea de finanțare*, Anexa A) trebuie prezentate separat și încuse în același plic.

Dacă un aplicant prezintă câteva cereri de finanțare, fiecare cerere de finanțare trebuie depusă separat, conform instrucțiunilor descrise mai sus.

Pe coletul cu cererea de finanțare trebuie să fie indicat în mod clar și vizibil:

- numărul și denumirea Priorității și a Măsurii pentru care se depune proiectul;
- numele, prenumele și adresa aplicantului;
- sintagma: "A nu se deschide înainte de sesiunea de deschidere".

Dosarele cu cererile de finanțare incomplete (atât în variantă hârtie, cât și în variantă electronică) nu vor fi acceptate pentru a fi evaluate.

2.2.4 Termenul-limită pentru depunerea cererilor complete de finanțare

Data limită pentru depunerea cererilor complete de finanțare este de 60 zile calendaristice de la data anunțării despre decizia CRD a Listei notelor conceptuale ale proiectelor selectate.

Cererile complete de finanțare depuse/ primite după data-limită vor fi respinse automat, chiar dacă pe ștampila poștei va fi indicată o dată ce precede dată-limită. Dacă întârzierea se datorează serviciului de curierat, cererile, de asemenea, sunt respinse.

2.2.5 Informații suplimentare

În cazul neclarităților sau pentru informații suplimentare, aplicantul se va adresa cu întrebări de precizare Agențiilor de Dezvoltare Regională. Întrebările pot fi trimise prin e-mail sau prin fax **nu mai târziu de 5 de zile înainte de data-limită** de primire a cererilor de finanțare.

În vederea respectării principiului egalității, ADR nu va da informații cu privire la eligibilitatea aplicațiilor, a partenerilor sau a proiectelor.

Întrebările relevante și pentru alți aplicații, împreună cu răspunsurile, vor fi publicate pe pagina web a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor: www.mcdr.gov.md

2.3 Verificarea administrativă, evaluarea și selectarea proiectelor

Etapa I. Selectarea notelor conceptuale:

Toate notele conceptuale depuse de către aplicații sunt stocate la ADR. În cadrul ADR, va fi formată o Comisie administrativă responsabilă pentru verificarea notelor conceptuale și

prezentarea unei note informative către CRD, în vederea selectării acestora în conformitate cu cerințele prezentate în anunțul concursului.

În urma verificării administrative, ADR va trimite o scrisoare tuturor aplicanților ai căror note conceptuale au fost selectate, prin care aceștia vor fi informați despre necesitatea de a prezenta cererea completă de finanțare și celelalte documente specificate în pct. 2.2.3, în termen de 60 zile calendaristice de la data publicării informației privind selectarea notelor conceptuale.

Lista notelor conceptuale aprobate de CRD va fi publicată pe aceleași adrese de internet ale ADR și MDRC, unde au fost publicate toate documentele pentru *Apelul de propuneri de proiecte*.

Comisia administrativă regională creată în cadrul ADR va verifica notele conceptuale conform următoarelor principale criterii:

- data limită de prezentare a notei conceptuale a fost respectată. În cazul data-limită de prezentare a documentelor a fost depășită, notele conceptuale a proiectelor nu vor fi evaluate.
- nota conceptuală a fost depusă conform formularului solicitat în documentele anunțului Apelului.
- cât de relevantă este propunere pentru obiectivele și prioritățile apelului de proiecte;
- propunerea pune în practică activități de cooperare intercomunitară și regională;
- cât de relevantă este propunerea pentru atingerea obiectivelor strategiei de dezvoltarea regională și sectorială;
- cât de coerent și specific este descris conceptul general al proiectului;
- cât de clar sunt definiți beneficiarii proiectului, partenerii și rolul lor;

Etapa II. Evaluarea tehnică și financiară a cererilor complete de finanțare

În urma selectării notelor conceptuale, aplicanții, în termen de 60 zile calendaristice de la data publicării informației privind selectarea notelor conceptuale, vor prezenta cererea completă de finanțare și celelalte documente specificate în pct. 2.2.2. La această etapă Grupul de lucru format din reprezentanți ai MDRC, CRD și ADR vor efectua expertiza tehnică a cererilor complete de finanțare și vor înainta spre aprobare în cadrul ședinței CRD, proiectele care urmează a fi incluse în POR. ADR vor implica în evaluarea cererilor complete de finanțare experți tehnici independenți pentru a evalua din punct de vedere tehnic proiectul propus spre finanțare.

Evaluarea tehnică a cererilor complete de finanțare va fi efectuată în baza următoarelor criterii de baza:

- **Coerența documentației tehnico-economice.** Datele sunt suficiente, corecte și justificate. Analiza alternativelor este comprehensivă. Estimarea costurilor de operare și a veniturilor generate de investiție este realistă și corelată cu ipotezele asumate. Devizele (general și pe obiecte) estimative sunt clare, complete, realiste și strâns corelate cu părțile desenate. Părțile desenate sunt complete și corespund cu părțile scrise.
- **Relevanța soluției tehnice.** Soluția tehnică propusă prin proiect răspunde în totalitate scopului/obiectivelor acestuia.
- **Bugetul proiectului.** Bugetul este complet și corelat cu activitățile prevăzute, resursele alocate/estimate și cu devizul general și pe obiecte. Costurile sunt realiste (corect estimate) și necesare pentru implementarea proiectului. Cheltuielile au fost corect încadrate în categoria celor eligibile sau neeligibile.

ADR vor prezenta pentru aprobarea CRD cererile complete de finanțare cu raportul individual privind rezultatele evaluării tehnice și financiare pentru aprobarea finală privind includerea în POR.

Etapa III. Evaluarea cererilor complete de finanțare de Comisia de evaluare de pe lângă MDRC

Comisia de Evaluare de pe lângă MDRC evaluează cererile complete de finanțare , în conformitate cu următoarele principale criterii:

- contribuția proiectului la realizarea obiectivelor, priorităților strategice regionale;
- scopul, abordările metodologice și tehnice corespund obiectivelor strategiei naționale din sectorul respectiv;
- proiectul asigură complementaritate cu alte proiecte din regiune finanțate din diferite surse financiare naționale și internaționale;
- aduce beneficii mai multor localități și/sau raioane;
- activitățile proiectului sunt descrise detaliat, iar planul de acțiuni este coerent și logic; asigură durabilitate și efecte multiplicatoare;
- devizul general este detaliat descris și corespunde activităților proiectului;
- solicitanții au toate documentele necesare pentru implementare;
- activitățile proiectului contribuie la dezvoltarea zonelor defavorizate (conform *Indicilor de Deprivare a Ariilor Mici*).

2.4 Aprobarea finanțării proiectelor

2.4.1 Procesul de aprobare al proiectelor

Membrii Comisiei de evaluare de pe lângă MDRC vor evalua fiecare propunere de proiect și vor completa fiecare individual grilele de evaluare, care prezintă punctajul acumulat în urma evaluării. Rezultatele evaluării vor fi consemnate de către Comise într-un proces verbal care va cuprinde matricea de evaluare a fiecărui membru și un tabel complet cu lista proiectelor clasate în ordinea descrescătoare a punctajului obținut, partajând proiectele în Proiecte prioritare și proiecte incluse în Lista de rezervă.

Comisia de evaluare prezintă Consiliului Național procesul verbal al evaluării și lista finală a propunerilor de proiecte spre aprobare și finanțare.

CNCDR va examina propunerile privind includerea în DUP a cererilor de finanțare și va aproba proiectul DUP. MDRC va înainta spre aprobare Guvernului DUP, care include proiecte pentru finanțare din FNDR pentru 2013-2015.

CNCDR va decide alocarea anuală a mijloacelor financiare pentru proiectele incluse în DUP.

2.4.2 Implementarea proiectelor

În cazul fiecărui proiect selectat pentru finanțare, Beneficiarul și Agenția de Dezvoltare Regională vor semna un *Acord de parteneriat privind implementarea proiectului*. Acordul va prevedea atribuțiile și responsabilitățile fiecărei părți, durata desfășurării proiectului, costurile, sursele de finanțare și după caz, cofinanțare a proiectului. Conform prevederilor legislației în vigoare cu privire la dezvoltarea regională, Agențiile de Dezvoltare Regională vor fi organizatorii implementării proiectelor selectate pentru a fi finanțate. În conformitate cu prevederile legislației

în vigoare (art. 9, alin. 4, literele a, b, c și d, HG nr. 127 din 08.02.2008), în cazul fiecărui proiect, ADR va fi responsabilă de următoarele:

- asigură organizarea licitațiilor, conform *Legii privind achizițiile publice și procedurilor din Manualul Operațional al FNDR*.
- monitorizează costurile pentru toate activitățile planificate și asigură ca acestea să nu depășească devizul general aprobat.

Responsabilitățile beneficiarilor vor fi stabilite pentru fiecare proiect în parte, în dependență de specificul, domeniul, mărimea și activitățile desfășurate. Din responsabilitățile respective fac parte și următoarele:

- coordonarea generală, managementul și implementarea proiectului (în colaborare ADR);
- asigurarea condițiilor necesare pentru demararea, implementarea, finisarea proiectului în termenii de timp prevăzuți și în conformitate cu activitățile planificate;
- solicitarea și prezentarea informațiilor și a documentelor necesare pentru implementarea adecvată a proiectului;
- ținerea evidenței activităților proiectului, a sumelor încasate și a transferurilor către sub-contractorii, etc.;

Responsabilitățile și obligațiile subcontractorilor vor fi stabilite prin contracte de achiziție publică, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

La sfârșitul perioadei de implementare a proiectelor, bunurile procurate și obiectele construite vor fi transmise în proprietate beneficiarilor.

Monitorizarea procesului de implementare a fiecărui proiect și dările de seamă vor fi efectuate conform procedurilor stabilite în *Manualul Operațional al FNDR*.

IV. LISTA ANEXELOR

SE COMPLETEAZĂ

ANEXA A: CEREREA DE FINANȚARE

ANEXA B: MATRICE CADRUL LOGIC

ANEXA C: DEVIZ GENERAL

CU TITLU DE INFORMAȚIE

ANEXA D: STRUCTURA CADRU A STUDIULUI DE PREFEZABILITATE.

ANEXA E: MODELUL ACORDULUI DE IMPLEMENTARE A PROIECTULUI.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
Agencia de Dezvoltare Regională (Nord, Centru, Sud)

FORMULAR DE CERERE DE FINANȚARE

Numele aplicantului:	
-----------------------------	--

Dosarul nr. _____ (nr. se acordă de către ADR)	
(doar pentru uz oficial)	

NOTĂ

Vă rugăm să citiți și să completați acest formular cu atenție și în conformitate cu *Instrucțiunile utilizatorului*.

Evaluarea cererii dvs. va fi efectuată după verificarea administrativă a proiectului propus.

NOTĂ CONCEPTUALĂ²

DENUMIREA PROIECTULUI

Obiective:

Descrieți obiectivul (obiectivele) general(e) și obiectivele specifice stipulate în proiect (max. 50 de cuvinte).

Relevanța și impactul regional al proiectului

Referiți-vă (max. 1/2 pagini) la:

- relevanța proiectului în raport cu obiectivele, prioritățile, sectoarele și măsurile *Apelului de propuneri de proiecte*;
- relevanța pentru necesitățile și dificultățile atestate în regiunea și sectorul respectiv;
- avantajele/ oportunitatea proiectului și a activităților propuse pentru satisfacerea nevoilor/ necesităților și depășirea dificultăților vizate.

Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă

Indicați (max. 50 de cuvinte):

- grupurile/ entitățile care vor beneficia (direct sau indirect) de rezultatele proiectului.

Descrierea activităților

Indicați (max. 1/2 pagini):

- tipurile de activități;
- descrierea succintă și în ordine cronologică a activităților, care urmează a fi desfășurate în vederea obținerii rezultatelor scontate, a realizării obiectivelor specifice și generale ale proiectului.

Metodologia

Indicați (max. 1/2 pagini):

- metodele de implementare a activităților propuse.
  - participanții proiectului (partener local, grupuri-țintă, autorități locale etc.) și rolul acestora;
  - principalele mijloace propuse pentru implementarea proiectului (echipamentul, instrumentele etc.).
-

² Volumul Notei Conceptuale nu trebuie să depășească 2-3 pagini.

Valoarea estimativa totala a proiectului

- *Descrieți succint care este valoarea totală a proiectului, inclusiv suma solicitată din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională.*

Produsele proiectului

- *Descrieți succint (max. 50 de cuvinte) produsele proiectului.*

Rezultatele proiectului   Descriere succintă a rezultatelor proiectului.

- *Descrieți succint (max. 50 de cuvinte) rezultatele proiectului.*

Efectele multiple

- *Descrieți succint (max. 50 de cuvinte) efectele multiple ale proiectului.*

Semnat în numele aplicantului

Numele	
Semnătura și ștampila	
Funcția	
Data	

DECLARAȚIA DE PARTENERIAT

Important: Această declarație trebuie să fie depusă atât de **aplicant** cât și de **fiecare partener**.

Un parteneriat reprezintă o relație dintre două sau mai multe organizații, cu responsabilități comune, din momentul preluării proiectului finanțat din FNDR. Pentru derularea cu succes a proiectului e necesar ca toți partenerii să manifeste conștiinciozitate și să convină asupra următoarelor cerințe ale practicilor bune de parteneriat: Partenerii trebuie să citească formularul cererii de finanțare și să înțeleagă, pînă a solicita finanțarea, rolul lor în proiect.

1. Partenerii trebuie să cunoască condițiile de implementare a proiectului, precum și obligațiile lor în cadrul proiectului.
2. Aplicantul trebuie să-i consulte regulat pe partenerii săi și să-i informeze complet despre modul cum derulează proiectul.
3. Partenerii trebuie să solicite copii ale rapoartelor (narative și financiare) cu privire la implementarea proiectului.
4. Partenerii vor conveni asupra tuturor modificărilor semnificative referitoare la activități, parteneri, etc. înainte de a le prezenta la ADR. În cazul cînd există neînțelegeri și un astfel de acord nu poate fi încheiat, aplicantul va prezenta modificările respective pentru aprobare la ADR.

Eu am citit și aprob conținutul cererii de finanțare:

Eu îmi asum angajamentul să respect aceste principii ale practicilor bune de parteneriat

Denumirea:	
Organizația:	
Funcția:	
Semnătura:	
Data și locul:	

FORMULARUL COMPLET DE CERERE DE FINANȚARE

1. DESCRIEREA

1.1 . Denumirea proiectului

1.2 . Numărul și denumirea priorității

1.3 . Localizarea proiectului (regiunea, raioanele, localitățile)

1.4 . Suma totală a proiectului și suma solicitată de la FNDR

Suma totală a proiectului	Suma solicitată de la FNDR	% din suma totală a proiectului
Lei	Lei	%

Notă: % din suma totală a proiectului se calculează în felul următor: suma solicitată de la FNDR se împarte la suma totală a proiectului, iar rezultatul se înmulțește cu 100.

2. Sumar

Maximum o pagină ³

Durata proiectului	Nr. de luni
Obiectivele proiectului	Obiectivul (obiectivele) general(e) Obiectivele specifice
Aplicant	
Partenerul (Partenerii)	
Grupul/ Grupurile-țintă ⁴	
Beneficiarii finali ⁵	

³ Numărul de pagini menționate reprezintă volumul maximum al proiectului, care poate fi redus în cazul când finanțarea ce urmează a fi acordată constituie o sumă mică.

Notă: unele din note au caracter explicativ și nu vor fi incluse în formularul de cerere de finanțare.

⁴ „Grupurile-țintă” sunt grupurile / entitățile, care vor fi direct implicate în proiect și vor avea de câștigat conform scopului acestuia.

⁵ „Beneficiarii finali” sunt persoanele/ instituția care vor beneficia de avantajele proiectului pe un termen lung, atât la nivelul societății cât și al sectorului .

Produsele proiectului	
Rezultatele preconizate	
Activitățile principale	

3. Descrierea Proiectului

3.1 Obiective

Descrieți obiectivul (obiectivele) general(e) și obiectivele specifice stipulate în proiect (max. 150 de cuvinte).

3.2 Relevanța și impactul regional al proiectului

Referiți-vă (max. 2 pagini) la:

- 3.2.1. Relevanța proiectului în raport cu obiectivele, prioritățile, sectoarele și măsurile *Apelului de propuneri de proiecte*;
- 3.2.2. Modul în care proiectul se încadrează în strategia locală/ raională/ regională/ națională/ de dezvoltare, corelează cu alte proiecte finanțate din fondurile publice/ private în regiune/ raion.
- 3.2.3. Nevoile/ necesitățile și dificultățile atestate în regiunea și sectorul respectiv.
- 3.2.4. Avantajele proiectului și ale activităților propuse pentru satisfacerea nevoilor/ necesităților și depășirea dificultăților/ vizate.

3.3 Potențialii beneficiari (grupul-țintă) ai proiectului

Indicați (max. 300 de cuvinte):

- 3.3.1. Grupurile/ entitățile care vor beneficia (direct sau indirect) de rezultatele proiectului.
- 3.3.2. Beneficiarii finali și numărul estimativ al lor.
- 3.3.3. Motivele selectării grupului/ grupurilor-țintă și a beneficiarilor.

3.4 Descrierea detaliată a activităților

Indicați (max. 5 pagini):

- 3.4.1. Tipurile de activități.
- 3.4.2. Descrierea detaliată și în ordine cronologică a activităților, care urmează a fi desfășurate în vederea obținerii rezultatelor scontate, justificându-vă alegerea făcută.
- 3.4.3. Stadiul în obținerea avizelor/ autorizațiilor necesare implementării proiectului și data estimată când pot fi obținute avizele/autorizațiile.
- 3.4.4. Tipul echipamentului, diversitatea și modul de distribuire a lui, în cazul în care proiectul prevede și achiziția acestuia.

3.5 Metodologia

Indicați (max. 2 pagini):

- 3.5.1 Metodele de implementare a activităților propuse.
  - 3.5.2 Modalitatea în care proiectul poate fi realizat în baza rezultatelor unui proiect precedent (în cazul în care proiectul respectiv reia un proiect precedent).
  - 3.5.3 Participanții proiectului (partener local, grupuri-țintă, autorități locale etc.) și rolul acestora;
  - 3.5.4** Principalele mijloace propuse pentru implementarea proiectului (echipamentul, instrumentele etc.).
-

3.6 Durata și planul de acțiuni

Durata proiectului va fi de _____ luni.

Notă: În planul de acțiuni nu vor fi indicate date calendaristice concrete, ci doar genericele: „luna 1”, „luna 2”, etc. E recomandabil ca aplicantul să-și rezerve, în cadrul proiectului, pentru orice necesitate, un timp suplimentar. Activitățile vor fi doar numite, fără să se facă o descriere detaliată a lor (menționăm că acestea trebuie să corespundă denumirilor indicate în secțiunea 3.4). Orice lună, indiferent dacă pe parcursul ei se desfășoară sau nu vre-o activitate, va fi inclusă în planul de acțiuni și în durata proiectului. Planul de acțiuni trebuie să fie suficient de detaliat, oferind astfel informații clare cu privire la timpul/ durata implementării fiecărei activități.

Planul de acțiuni trebuie să fie elaborat în baza următorului model:

	Anul 1												Anul 2												Responsabil de implementare
	Semestrul 1						Semestrul 2						Semestrul 1												
Activitatea	Luna 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Exemplu																									
Activitatea 1 (denumirea)																									
Activitatea 2 (denumirea)																									
Activitatea 3 (denumirea)																									
Etc.																									

4. REZULTATE PRECONIZATE

4.1 Impactul preconizat asupra grupurilor-țintă /beneficiarilor

---

Indicați (max. 200 de cuvinte) modalitatea în care proiectul va îmbunătăți:

4.1.1 Situația grupurilor-țintă /beneficiarilor.

4.2 Produse si Rezultate

(max. 300 de cuvinte).

4.2.1 Produse (rezultate imediate) - ceea ce proiectul va crea în fond.

- Indicați produsele fiecărei activități descrise în punctul 3.4;
- Specificați și cuantificați, cât mai mult posibil, produsele (ex.: ... km de drum reabilitat/construit).

Notă: Cel puțin, unul din produsele indicate în *Instrucțiunea utilizatorului*, pct. 2.1.5, trebuie să fie inclus și în varianta de proiect propusă.

4.2.2 Rezultate (efecte pe termen/lung).

- Descrieți succint rezultatele scontate ale proiectului;
- Precizați cum va contribui proiectul la soluționarea problemei identificate.

Notă: Cel puțin unul din rezultatele indicate în *Instrucțiunea utilizatorului*, pct. 2.1.5, trebuie să fie inclus și în varianta de proiect propusă.

- Indicați publicațiile preconizate.

4.3 Efectele multiple

(max. 300 de cuvinte)

Descrieți posibilitățile de aplicare a rezultatelor proiectului, răspunzând la următoarele întrebări:

- Proiectul poate fi aplicat pe o arie geografică mai mare din regiune?
- Rezultatele proiectului pot avea un impact pozitiv asupra unui mai mare număr de persoane din regiune?
- Rezultatele proiectului pot declanșa un nou gen de activitate, care, să aibă, un impact benefic asupra dezvoltării regiunii?

4.4 Durabilitate și sustentație

(max. 2 pagini)

Delimitați următoarele trei dimensiuni ale durabilității:

4.4.1 Modalitatea de susținere/ alimentare financiară a proiectului după finalizarea lui (descrieți capacitatea de operare și de întreținere a investiției după finalizare)

4.4.2 Nivelul instituțional (Ce structuri vor fi create pentru a asigura desfășurarea activităților după finalizarea proiectului?).

4.5 Informare și publicitate

(maximum 1/2 pagini)

Precizați măsurile pe care le veți lua pentru ca proiectul să fie popularizat/ cunoscut.

(Va fi inclusă, cel puțin, următoarea modalitate de informare și de publicitate: anunțurile în ziarele regionale și/sau locale privind demararea proiectului, finalizarea lui, în ultimul caz menționându-se rezultatele obținute).

5. MATRICEA CADRUL LOGIC

Completați Anexa B

6. DEVIZUL GENERAL AL PROIECTULUI

Completați Anexa C din Instrucțiunea utilizatorului pentru durata totală a proiectului.

II. APLICANTUL

1. IDENTITATEA

Denumirea juridică completă:	
Adresa juridică:	
Numărul de telefon: codul oraşului + numărul	
Numărul de fax: codul oraşului + numărul	
Adresa electronică:	
Pagina web:	
Persoana de contact implicată în proiect:	
Adresa electronică a persoanei de contact:	

Orice schimbare a adresei poştale, a numerelor de telefon, de fax şi, în special, a adresei electronice, trebuie să fie notificată în scris ADR-ului. ADR-ul nu este responsabilă în cazul imposibilităţii de a contacta aplicantul.

2. SOLICITĂRI DE FINANŢARE

Solicitările de finanţare pot fi depuse la FNDR sau la alte organizaţii finanţatoare. Aplicantul poate propune proiecte din acelaşi domeniu sau un anumit proiect.

Denumirea proiectului	FNDR sau altă organizaţie finanţatoare	Suma solicitată (lei)

Nota Bene! Aplicantul trebuie să informeze fără întârziere ADR-ul dacă a depus aceeaşi cerere de finanţare şi în alte instituţii finanţatoare şi dacă aceasta a fost aprobată.

III. PARTNERII APLICANTULUI DIN CADRUL PROIECTULUI

1. Date despre PARTENERI

Această rubrică trebuie să conțină informația necesară pentru **fiecare organizație-partener**, conform secțiunii 2.1.2 a din *Instrucțiunea utilizatorului*.

	Partenerul 1
Denumirea juridică completă (denumirea întreprinderii)	
Statutul juridic	
Adresa juridică	
Persoana de contact	
Numărul de telefon	
Numărul de fax	
Adresa electronică	
Experiența în proiecte similare	
Felul în care a cooperat cu aplicantul	
Implicarea și rolul partenerului în implementarea proiectului propus	

Important: Prezentul formular de cerere de finanțare va fi depus obligatoriu împreună cu *Declarația de parteneriat* (vezi modelul mai jos), semnată de parteneri, care vor indica neapărat și data semnării

2. DECLARAȚIA DE PARTENERIAT

Important: Această declarație trebuie să fie depusă atât de **aplicant** cât și de **fiecare partener**.

Un parteneriat reprezintă o relație dintre două sau mai multe organizații, cu responsabilități comune, din momentul preluării proiectului finanțat din FNDR. Pentru derularea cu succes a proiectului e necesar ca toți partenerii să manifeste conștiinciozitate și să convină asupra următoarelor cerințe ale practicilor bune de parteneriat: Partenerii trebuie să citească formularul cererii de finanțare și să înțeleagă, pînă a solicita finanțarea, rolul lor în proiect.

5. Partenerii trebuie să cunoască condițiile de implementare a proiectului, precum și obligațiile lor în cadrul proiectului.
6. Aplicantul trebuie să-i consulte regulat pe partenerii săi și să-i informeze complet despre modul cum derulează proiectul.
7. Partenerii trebuie să solicite copii ale rapoartelor (narrative și financiare) cu privire la implementarea proiectului.
8. Partenerii vor conveni asupra tuturor modificărilor semnificative referitoare la activități, parteneri, etc. înainte de a le prezenta la ADR. În cazul cînd există neînțelegeri și un astfel de acord nu poate fi încheiat, aplicantul va prezenta modificările respective pentru aprobare la ADR.

Eu am citit și aprob conținutul cererii de finanțare:

Eu îmi asum angajamentul să respect aceste principii ale practicilor bune de parteneriat

Denumirea:	
Organizația:	
Funcția:	
Semnătura:	
Data și locul:	

IV. ASOCIAȚI AI APLICANTULUI, PARTICIPANȚI LA PROIECT

3. DATE DESPRE ASOCIAȚI

Fiecare organizație asociată va completa în mod obligatoriu acest tabel conform datelor/cerințelor din secțiunea 2.1.2 a *Instrucțiunii utilizatorului*. Astfel, numărul tabelor va corespunde numărului asociațiilor.

	Asociatul 1
Denumirea juridică completă (denumirea întreprinderii)	
Statutul juridic	
Adresa juridică	
Persoana de contact	
Numărul de telefon	
Numărul de fax	
Adresa electronică	
Implicarea și rolul partenerului în implementarea proiectului propus	

V. LISTA DE VERIFICARE

DATE ADMINISTRATIVE	Tabelul va fi completat de către aplicant
Numele/denumirea aplicantului/ organizației	
Statutul juridic⁶	
Data înregistrării organizației	Denumirea: Statutul juridic:
Partenerul 1	Denumirea: Statutul juridic:
Partenerul 2	Denumirea: Statutul juridic:
NB: În continuare vor fi înscrși toți partenerii proiectului.	Denumirea: Statutul juridic:

⁶ Adică, non-profit, APL, etc

VI. DECLARAȚIA APLICANTULUI

ÎNAINTE DE A ÎNAINȚA PROPUNEREA DVS., VERIFICAȚI DACĂ FIECARE COMPONENTĂ ESTE COMPLETĂ ȘI DACĂ ACEASTA CORESPUNDE CRITERIILOR INDICATE:	Trebuie să fie completat de către aplicant		Trebuie să fie completat de către ADR	
	Da	Nu	Da	Nu
Denumirea proiectului				
1. A fost completat anume formularul de cerere de finanțare, publicat pentru această solicitare.				
2. Cererea de finanțare este scrisă în limba de stat				
3. Există un exemplar original și 4 copii ale acestuia				
4. Este anexat un CD				
5. Aplicantul și fiecare partener au completat și au semnat <i>Declarația de parteneriat</i> . Toate declarațiile sunt atașate (în caz dacă există). În cazul când nu aveți vreun partener, indicați: „Nu se aplică” (NA)				
6. Cadrul logic a fost completat și este anexat				
7. Bugetul și nota explicativă este prezentată în formatul solicitat, este estimat în lei și e anexat				
8. Proiectul nu durează mai mult de 36 de luni (durată maximă permisă)				
9. Declarația aplicantului a fost completată și semnată				
10. Studiul de fezabilitate, Proiectul tehnic și materialele grafice, schițele, desenele tehnice				
11. Devizul general: <i>Formularul 9</i> conform CP L 01.01.2001 confirmat de proiectant				
12. Raportul de verificare a proiectului				

A. Aplicantul declară că:						
<ul style="list-style-type: none"> • se obligă să respecte principiile practicilor bune de parteneriat prevăzute în secțiunea a III.2-a a <i>Formularului de cerere de finanțare</i>. • atît el cît și partenerii săi, nu cad sub incidența categoriilor de la (a) pînă la (f) indicate în secțiunea 2.1.1(2) din <i>Instrucțiunea utilizatorului</i>. 						
<u>Mai mult decît atît, aplicantul declară ca:</u>			Trebuie să fie completat de către aplicant		Trebuie să fie completat de către ADR	
			Da	Nu	Da	Nu
1. Este eligibil în conformitate cu criteriile indicate în punctul 2.1.1 din <i>Instrucțiune</i>)						
2. Partenerul 1 (în caz dacă există)⁷ este eligibil (în conformitate cu criteriile indicate în punctul 2.1.2 din <i>Instrucțiune</i>)						
3. Partenerul 2 (în caz dacă există)⁸ este eligibil (în conformitate cu criteriile indicate în punctul 2.1.2 din <i>Instrucțiune</i>)						
4. Partenerul ... (în caz dacă există)⁹ este eligibil (în conformitate cu criteriile indicate în punctul 2.1.2 din <i>Instrucțiune</i>)						
NB: Indicați în continuare toți partenerii.						

B. SEMNĂTURA:	
Eu, subsemnatul, ca persoană responsabilă în cadrul organizației aplicante a cererii de finanțare, certific faptul că informația prezentată în această declarație este corectă.	
Data:	
Numele:	Semnătura:
Funcția:	

⁷ Vă rugăm să indicați: NA („Nu se aplică”), în caz dacă nu aveți niciun partener.

⁸ Vă rugăm să indicați: NA („Nu se aplică”), în caz dacă nu aveți niciun partener.

⁹ Vă rugăm să indicați: NA („Nu se aplică”), în caz dacă nu aveți niciun partener.

VII. VERIFICAREA ADMINISTRATIVĂ

(VA FI UTILIZATĂ DOAR DE CĂTRE ADR)

	DA	NU
1. Termenul limită a fost respectat		
2. Formularul de cerere de finanțare corespunde tuturor criteriilor indicate în <i>Lista de Verificare</i> (Secțiunea a V-a a <i>Formularului de cerere de finanțare</i>).		
Controlul <i>Listei de verificare</i> a fost efectuat de către ..... la		
	DA	NU
<u>ADR</u> confirmă că proiectul propus corespunde cerințelor stipulate în <i>Verificarea administrativă</i> și poate fi inclus în POR.		

Anexa B. Matricea Cadrul Logic

Denumirea Proiectului

Obiectivul/Scopul Proiectului	Indicii de realizare, ce pot fi verificați în mod obiectiv	Surse și mijloace de verificare	Presupuneri
Obiectivul General al Proiectului (trebuie să vizeze obiectivul stipulat sau să contribuie direct la realizarea acestuia)	Includeți indicii proiectului pentru <i>Obiectivul General</i>	de ex.: rapoartele Proiectului	
Obiectivele Specifice	Includeți indicii <i>Obiectivelor specifice</i> ale proiectului	de ex.: rapoartele Proiectului	Care sunt riscurile ce trebuie luate în considerare pentru atingerea obiectivului proiectului?
Rezultate & Produse Care sunt rezultatele preconizate ale proiectului și ce produse vor fi obținute?	Includeți toți indicii rezultatelor și ai produselor (descriere și date cantitative) Cel puțin un indice al rezultatului trebuie să corespundă indicelui rezultatului măsurii.	de ex.: rapoartele Proiectului	Care sunt condițiile <u>externe</u> necesare (dacă există) pentru atingerea rezultatelor proiectului?
Activități-cheie Scrieți activitățile principale, ce urmează a fi desfășurate, indicând termenul estimativ de finalizare (de ex.: trimestrul.1, luna a IX-a)	Mijloace financiare Includeți costul estimativ total pentru întregul proiect și principalele categorii de cheltuieli	De ex.: rapoartele Proiectului, date statistice	Care sunt condițiile <u>externe</u> necesare (dacă există) pentru asigurarea realizării activităților?

Anexa C. Devizul general al proiectului

Cheltuieli	Unitate	Număr de unități	Cost unitar (in Lei)	Costuri (in Lei)
1. Lucrări de construcții				
1.1				
1.2				
...				
2. Servicii				
2.1				
2.2				
...				
3. Unități de transport specializate				
3.1				
3.2				
...				
4. Echipament și inventar.				
4.1				
4.2				
...				
5. Total costuri ale proiectului				

Nota explicativă a bugetului:

- 1. Lucrări de construcții.** La acest articol al bugetului va fi inclusă suma conform documentației de proiect și în nota explicativă va fi indicat când a fost elaborat și data verificării proiectului de către instituția de stat în domeniu. În cazul când în cadrul unui proiect sunt mai multe obiecte propuse pentru a fi construite, fiecare obiect este inclus cu costul lui individual conform proiectului tehnic (1.1 obiectul x; 1.2 obiectul xx).
- 2. Servicii.** La acest articol aplicantul va descrie tipurile de servicii care urmează a fi achiziționate pe parcursul implementării proiectului, de exemplu: servicii de producerea a materialelor informative și de conștientizare, servicii de informare, servicii de consultanță și

asistență tehnică privind crearea și/sau dezvoltarea capacităților prestatorilor de servicii publice comunale.

3. **Unități de transport specializate.** La acest articol vor fi incluse unitățile de transport specializat necesar (autospeciale pentru colectarea deșeurilor, tractoare.).
4. **Echipament și inventar.** La acest capitol va fi inclus fiecare unitate de echipamentul propusă de a fi procurată în cadrul proiectului și necesitate utilizării lui în activitatea aplicantului. De asemenea va fi descris necesitatea în procurarea programelor de operare soft. La acest articol vor fi incluse și procurarea inventarului pentru colectarea deșeurilor (containere, tomberoane, etc). Inventarul de uz gospodăresc nu este acceptabil(urne stradale, lopeți, haine speciale pentru muncitori etc.)

Anexa D.

Conținutul indicat/ recomandat al studiului de fezabilitate

1. <u>Date generale</u>	
1.1.	Obiectivul investiției (formulare);
1.2.	Autorul studiului de fezabilitate;
1.3.	Creditorul principal;
1.4.	Amplasamentul (regiunea, raionul, localitatea, strada);
1.5.	Denumirea temei, fundamentarea ei: temă de proiectare, necesități, oportunități, cadru general de dezvoltare a infrastructurii regionale.
2. <u>Elaborarea studiului de fezabilitate</u>	
2.1.	Costul total al obiectivului investiției;
2.2.	Costul elaborării studiului de fezabilitate.
3. <u>Datele tehnice necesare elaborării și fundamentării</u>	
3.1.	Aria terenului și statutul/ apartenența lui;
3.2.	Obiectivele investiției. Eficiența economică, socială și comercială a funcționării, în
3.3.	locul/ raionul respectiv, a obiectului planificat pentru construcție, conform parametrilor indicați;
3.4.	Respectarea cerințelor și condițiilor obligatorii pentru construcții;
3.5.	Caracteristicile geofizice ale sectorului (rezistență la cutremure și alunecări de teren, tasare etc.);
3.6.	Structura geologică, nivelul apelor freatice;
3.7.	Principalele caracteristici ale construcției instalației, planul situațional, planul general.
4. <u>Sursele investițiilor:</u>	
4.1.	Valoarea totală a investițiilor;
4.2.	din FNDR - %;
4.3.	din bugetul local - %;
4.4.	din fonduri speciale - %;
4.5.	de la alți donatori - %.

ANEXA E

Acord de parteneriat privind implementarea proiectului finanțat din FNDR ¹⁰

Prezentul Acord este încheiat între:

Agenția de Dezvoltare Regională ....., reprezentată de Director, ...

și

.....[denumirea completă și adresa sediului instituției Lider de proiect], denumită în continuare **“Lider de proiect”**, reprezentată de către: ..... [funcția]

și

.....[denumirea completă și adresa sediului instituției Partener 1], denumită în continuare **“Partenerul 1”**, reprezentată de către: ..... [funcția]

și

.....[denumirea completă și adresa sediului instituției Partener n], denumită în continuare **“Partenerul n”**, reprezentată de către: ..... [funcția]

pentru implementarea proiectului ..... [titlu], aprobat de către Comisia de evaluare a MCDR cu sprijinul FNDR la ..... [data].

§ 1 Obiectul acordului

- 1) Obiectul prezentului acord îl constituie crearea unui parteneriat în vederea implementării proiectului finanțat din sursele FNDR.
- 2) Prin prezentul acord, părțile semnatare își stabilesc drepturile și responsabilitățile, modul de îndeplinire a sarcinilor și relațiile dintre ADR, Liderul de proiect și Parteneri, necesare pentru realizarea obiectivelor proiectului sus-menționat.
- 3) Termenii și condițiile acordului sunt incluse în prezentul acord și în anexele acestuia - documente recunoscute și acceptate de către toți partenerii.

---

¹⁰ Acordul de parteneriat privind implementarea unui proiect finanțat de FNDR este un document legal, care oficializează relația dintre ADR, Liderul de proiect și Partenerii de proiect. Acordul reglementează dreptul reciproc, îndatoririle și responsabilitățile, prevederile pentru asigurarea realizării unui proiect optim și a unui management financiar sănătos, precum și pentru utilizarea efectivă și eficientă a fondurilor.

Prezentul document poate fi modificat și adaptat după necesitățile proiectului, ale cadrului organizatoric și administrativ al parteneriatului, fără însă a prejudicia baza legală stabilită prin documentele *Apelului de propuneri de proiecte*. Înainte de implementarea proiectului, în termen de 10 de zile calendaristice de la primirea scrisorii de atribuire, *Acordul de parteneriat* trebuie să fie semnat de către ADR, de Liderul de proiect și de Parteneri și expediat MDRC.

§ 2 Durata acordului

- 1) Acordul de parteneriat intră în vigoare la data semnării.
- 2) Acordul de parteneriat este valabil până în momentul îndeplinirii definitive a tuturor obligațiilor ADR-ului, ale Liderului de proiect și Partenerilor.

§ 3 Activitățile proiectului

Activitățile care urmează a fi desfășurate în cadrul proiectului de către ADR, de Liderul de proiect și de Parteneri sunt descrise în *Cererea de finanțare* (Anexa A), aceasta fiind considerată ca un atașament al prezentului Acord

§ 4 Valoarea proiectului

- 1) Valoarea totală a proiectului este de ..... (suma este indicată în cifre) / ..... / (suma este scrisă cu litere) din care:
  - valoarea totală eligibilă a proiectului din FNDR este de ..... (suma este indicată în cifre) .....(suma este scrisă cu litere)
  - după caz, valoarea totală a co-finanțării proiectului este de ..... (suma este indicată în cifre) ..... (suma este scrisă cu litere), din care:

Subiecți:	Contribuția, lei
Lider de proiect	
Partener 1	
Partener 2	
Partener n	
Total	

§ 5 Plăți

1. ADR este responsabilă pentru transferul fondurilor în conturile sub-contractorilor proiectului în sumă corespunzătoare ofertelor financiare aprobate. Transferul de plăți trebuie să fie efectuat fără întârziere, conform graficului de activități, în timp util, pentru a permite implementarea uniformă a proiectului.
2. Toate plățile vor fi efectuate în lei moldovenești.
3. Transferul primei tranșe de finanțare va fi efectuat de către ADR în termen de 5 zile din data semnării contractelor de achiziții publice, conform graficului de activități și în urma primirii finanțării de la FNDR.
4. Transferul tranșelor ulterioare și al tranșei finale se vor efectua după semnarea de către Liderul de proiect a *Actelor de predare primire* și în baza avizului expertului tehnic al proiectului. La aceste documente vor fi anexate obligatoriu și rapoartele aferente de activitate (raport intermediar tehnic și financiar).

§ 6 Drepturile și obligațiile ADR

1. ADR este responsabilă pentru coordonare generală, management și implementare a întregului proiect;
2. Este principalul responsabil de organizarea și desfășurarea licitațiilor și/sau concursurilor investiționale în baza legislației cu privire la achizițiile publice și în conformitate cu procedurile prevăzute de *Regulamentul de formare și utilizare a mijloacelor Fondului național pentru dezvoltarea regională*, de *Manualul operațional al Fondului național pentru dezvoltarea regională*
3. Este responsabilă pentru asigurarea unei gestionări corecte a resurselor financiare, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare
4. Elaborează comunicatul informativ sau alte documente necesare pentru licitația anunțată (concurs) și ia măsuri ce țin de achiziția publică respectivă.
5. Asigură elaborarea tuturor documentelor necesare pentru licitații în corespundere cu activitățile ce urmează a fi desfășurate în cadrul proiectului;
6. Publică comunicatul informativ, invitația de participare sau alte documente necesare pentru licitația anunțată (concurs), oferă informații despre documentele licitației (concursului);
7. Organizează activități de informare privind condițiile de participare la licitație (concurs);
8. Desfășoară alte activități în baza legislației cu privire la achizițiile publice și în conformitate cu procedurile prevăzute de *Regulamentul Fondului național pentru dezvoltarea regională* și de *Manualul operațional al Fondului național pentru dezvoltarea regională*
9. Asigură monitorizarea și controlul realizării indiciilor de implementare a proiectului.

§ 7 Drepturile și obligațiile Liderului de proiect

- 1) Asigură, împreună cu ADR, coordonarea generală, managementul și implementarea proiectului.
- 2) Pune la dispoziția celorlalți Parteneri documentele și informațiile primite de la ADR, referitoare la desfășurarea activităților proiectului.
- 3) Asigură condițiile necesare pentru derularea și realizarea proiectului în termenii de timp stabiliți și în conformitate cu activitățile proiectate.
- 4) Notifică la ADR orice situație/eveniment care ar provoca întârzierea implementării proiectului și/sau ar afecta bugetul, indiferent dacă ADR-ul este informat de către parteneri sau constată el însuși acest fapt.
- 5) Solicită de la parteneri informații și documente suplimentare, necesare pentru perfectarea documentelor solicitate de către ADR.
- 6) Colectează de la parteneri toate documentele necesare pentru completarea raportului intermediar tehnic și a celui financiar (raportul final de implementare, rapoartele trimestriale de progres, cererile de plată, alte documente necesare) notificând termenele limită pentru depunerea acestora.
- 7) Pune la dispoziția controlorilor de prim nivel (controlori interni sau auditori) documentele pentru

a fi verificate înainte de întocmirea și depunerea cererilor de plată.

- 8) Duce evidența activităților proiectului, a sumelor încasate de la ADR și a transferurilor către sub-contractori.
- 9) Notifică partenerilor orice situație/ impediment care ar putea împiedica temporar sau pe întreaga durată desfășurarea proiectului.
- 10) În cazul atestării unor nereguli, îi informează pe toți partenerii pentru ca aceștia să poată lua toate măsurile necesare în vederea eliminării/ diminuării consecințelor.
- 11) Monitorizează dinamica implementării indicilor de produs ai proiectului și dinamica implementării rezultatelor lui.
- 12) ....

§ 8. Drepturile și obligațiile Partenerilor

- 1) Sunt responsabili definitiv și în mod exclusiv pentru realizarea sarcinilor lor, trasate în conformitate cu descrierea activităților proiectului.
- 2) Notifică partenerilor orice situație/ impediment care ar putea împiedica temporar sau pe întreaga durată desfășurarea proiectului în termen.
- 3) Sunt obligați să răspundă la orice solicitare a ADR-ului, a Liderului de proiect în termenul stipulat de aceștia..
- 4) Pune la dispoziția Liderului de proiect orice document necesar pentru întocmirea documentelor specifice solicitate de ADR sau de alte organisme de implementare.
- 5) Îl ajută pe Liderul de proiect să întocmească raportul intermediar tehnic și financiar / raportul final de implementare, punându-i la dispoziție, pînă la data limită, toate datele preliminare necesare pentru cererile de plată
- 6) După caz, fiecare partener este responsabil de bugetul său în limita sumei cu care contribuie la proiect.
- 7) Prezintă în procesul monitorizării și al controlului documentele legate de cheltuieli, actele de predare-primire, etc.
- 8) Fiecare partener este responsabil pentru neregulile atestate în procesul de realizare a sarcinilor de Proiect specificate pentru un anumit Partener în *Cererea de finanțare*. Pentru greșelile comise de Partener, Liderul de proiect are dreptul, prin orice mijloace legale, să recupereze sumele cheltuite.
- 9) Fiecare Partener și însuși Liderul de proiect au aceeași responsabilitate pentru respectarea sarcinilor și obligațiilor stabilite în urma încheierii prezentului acord.
- 10) Fiecare partener este responsabil, pe parcursul implementării proiectului, pentru daunele cauzate părților terțe din propria vină.
- 11) .....

§ 9 Recuperarea fondurilor

În cazul în care organismele autorizate sau alte surse constată, în urma controalelor, că partenerii nu au respectat procedurile aplicabile, și-au însușit fonduri necuvenite sau au încasat sume exagerate, partenerii sunt obligați să ramburseze, total sau parțial, aceste fonduri în conformitate cu condițiile și termenii stabiliți de legislația în vigoare.

§ 10 Publicitate

ADR și fiecare partener va informa publicul larg despre implementarea proiectului utilizând diverse mijloace de popularizare a acestuia.

§ 11 Confidențialitate

Toate informațiile obținute pe parcursul implementării proiectului, care nu pot fi publicate, conform solicitărilor ADR sau ale oricărui Partener, trebuie tratate ca informații confidențiale.

§ 12 Conflict de interese

- 1) Conflictul de interese este considerat atunci când orice participant al acordului nu își exercită imparțial și obiectiv funcțiile din cauza vieții sentimentale, familiei, apartenenței politice sau naționale, a intereselor economice sau de grup.
- 2) Părțile se angajează să ia toate măsurile de precauție pentru a evita conflictele de interese și să informeze, fără întârziere, ADR-ul despre orice situație care ar putea duce la un astfel de conflict.
- 3) Orice conflict de interese survenit pe parcursul desfășurării proiectului va fi notificat imediat de către ADR, care își rezervă dreptul să analizeze situația respectivă și să ia măsurile necesare, în caz de nevoie.

§ 13 Legea aplicabilă și soluționarea controverselor

1. Legea aplicabilă prezentului Acord este legislația națională.
2. Controversele dintre părți privind interpretarea sau aplicarea prezentului *Acord de parteneriat* vor fi soluționate prin mediere.
3. În cazul în care niciuna dintre părți nu acceptă soluțiile propuse prin mediere, controversele vor fi soluționate în instanțele de judecată.

§ 14 „Forța majoră”

1. „Forța majoră”, conform prezentului acord, reprezintă orice situație excepțională, neprevăzută sau orice eveniment produs independent de voința părților, care le împiedică pe acestea să-și îndeplinească oricare dintre obligațiile contractuale. „Forța majoră” nu presupune eroare sau neglijență din partea unei părți/ a partenerilor/, agenților/ angajaților. Ea se consideră a fi insurmontabil(ă) în pofida prudenței exercitate. Echipamentele și materialele defectate, lipsa acestora, conflictele de muncă, grevele sau dificultățile financiare nu pot fi invocate ca forță majoră.
2. Realizarea proiectului este suspendată pe parcursul perioadei de „forță majoră”.

§ 15 Modificarea acordului

- 1) Orice modificare în prezentul Acord poate fi efectuată numai cu acordul tuturor părților și sub formă de act adițional la prezentul acord.
- 2) Actele adiționale intră în vigoare în ziua imediat următoare după semnarea lor de către ultima dintre părți. Dacă modificările în *Actul adițional* au fost determinate de modificările făcute în legislația națională, ele intră în vigoare la data intrării în vigoare a respectivelor acte normative.
- 3) Orice încălcare a prevederilor prezentului Acord poate duce la sistarea lui și la încetarea de îndeplinire a obligațiilor față de realizarea proiectului.
- 4) Încetarea acțiunii prevederilor Acordului este adusă la cunoștința Părților de către organele abilitate competente.

§ 16 Prevederi finale

- 1) Acordul este încheiat în (număr de) exemplare în limba de stat. Fiecare parte deține un exemplar al *Acordului de parteneriat*.
- 2) Dacă părțile nu convin altfel, toate comunicările din cadrul Parteneriatului se vor desfășura în limba de stat.

ADR (Denumirea oficială a instituției-lider de proiect])

Numele, prenumele și funcția reprezentantului semnatar

Semnătura

Lider de proiect: (Denumirea oficială a instituției-lider de proiect)

Numele, prenumele și funcția reprezentantului semnatar

Semnătura

Partener¹¹:

Denumirea oficială a instituției-partener

Numele, prenumele și funcția reprezentantului semnatar

Semnătura

§ 17. Lista anexelor

Partenerii au convenit asupra următoarelor anexe care au fost incluse ca Anexă la Acord:

Anexa 1: Cererea de finanțare

Anexa 2: Orarul / programul activităților planificate

Anexa 3: Orarul/ programul cererilor de plată, al rapoartelor intermediare tehnice și financiare /
al raportului final de implementare.

Anexa 4. ....

---

¹¹ A se repeta pentru fiecare partener.